

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๙/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ – ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาล

ที่ ๑๐ พ.ศ. โดยไม่ได้ลาประชุม จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างเวลา ประมาณ ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลยเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้น ใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ น. และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ น. โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือ ยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทน กัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนน จะกระทำแทนกันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มิชอบ อันเป็นการ กระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้สภา ผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่าย นิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๑๕๐ ตามใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ลงชื่อในคราวประชุมเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมายเลข ๘ ขณะเกิดเหตุมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ซึ่งกระทำเป็น ๓ วาระรวด โดยวาระที่ ๑ รับหลักการ (ไม่มีการตรวจสอบองค์ประชุม) ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ซึ่งปรากฏชื่อของจำเลยลงคะแนนลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข จากนั้นวาระที่ ๓ (ไม่มีการตรวจสอบองค์ประชุม) ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ซึ่งปรากฏชื่อของจำเลยลงคะแนนลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข ๑๑ แฟ้มที่ ๑ แผ่นที่ ๔๘๙ และ ๕๑๓ ในวันเกิดเหตุจำเลยออกจากห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรเดินทางไปเข้าร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชนฯ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ร่วมกันเป็นวิทยากร หลังจากนั้นจำเลยเดินทางกลับเข้ามาที่ห้องประชุมแล้วแสดงตนและลงคะแนน ห้องประชุมจันทรา มีที่นั่งและช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดจำนวน ๓๕๖ ช่อง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้งานของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด ๕๐๐ คน คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริการสารสนเทศอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพัฒนากิจการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎรได้บันทึกการรายงานการประชุมเกี่ยวกับระบบแสดงตนและการลงคะแนนสมาชิกตามบันทึกการประชุม เอกสารหมายเลข ๗ แผ่นที่ ๓๑๕ ถึง ๓๒๔

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยก่อนว่า จำเลยอยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะเกิดเหตุที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้ข้อเท็จจริงทางไต่สวนได้ความจากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เบิกความยืนยันว่า พยานไปร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” เวทีเสวนาเริ่มเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง จำเลยร่วมเสวนาดังกล่าวด้วย หลังจากนั้นจำเลยเป็นประธานแจกของที่ระลึกให้แก่พยาน พยานพูดคุยกับผู้มาร่วมงานอีกประมาณ ๑๕ นาที แล้วจึงออกจากงานเวลา ๑๕ นาฬิกา โดยพันเอกอดิสรณ์เป็นพยานคนกลางและมีข้อมูลปรากฏในทวิตไลน์ส่วนตัวที่บันทึกในแอปพลิเคชัน Google Map ระบุว่าได้อยู่ที่อาคารที่จัดงานเสวนาในช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ อันเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาเป็นหลักฐานประกอบ หากจำเลยเดินทางกลับเข้าห้องประชุมก่อนเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา เมื่อขณะนั้นได้มีการตรวจสอบองค์ประชุม จำเลยก็น่าจะต้องแสดงตน แต่ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๒ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ กลับไม่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนหรือโต้แย้งหักล้างแต่อย่างใด ต่อมาจำเลยได้ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑

ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๔๓ ส่อแสดงว่าจำเลยเพิ่งกลับเข้ามาประชุมในเวลาทีลงคะแนนนั้น อันเป็นข้อสนับสนุนทำให้คำเบิกความของพยานเอกอติสรณ์มีน้ำหนักให้รับฟังยิ่งขึ้น นางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ พยานจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดงานเสวนาก็เบิกความเท็จสมว่าจำเลยมาถึงงานเสวนาเมื่อเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และนางสาวอัจฉราได้เขียนหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงว่าใช้เวลาเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๒๔ ซึ่งสอดคล้องกับที่จำเลยชี้แจงข้อกล่าวหาเพิ่มเติมว่าจำเลยอยู่ทำงานประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๓๗ ดังนี้ เมื่อจำเลยไปร่วมงานเสวนาตั้งแต่ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ทำงานประมาณ ๑ ชั่วโมง ย่อมแสดงว่าจำเลยมิได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการลงมติเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ส่วนที่จำเลยบ่ายเบี่ยงอ้างว่า จำเลยไม่สามารถจำรายละเอียดเหตุการณ์ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุได้ทั้งหมดเนื่องจากระยะเวลาผ่านมานานแล้ว จำเลยจำไม่ได้ว่าวันเกิดเหตุจำเลยได้กดหรือไม่ได้กดลงมติ หรือแสดงตนในคราวใด เรื่องใดบ้าง และจำเวลาที่จำเลยออกจากงานเสวนาไม่ได้ นั้น ข้ออ้างของจำเลยดังกล่าวไม่ได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่แน่นอนโดยมีพยานอื่นประกอบเพื่อหักล้างพยานโจทก์ นอกจากนี้ก็กลับได้ความจากจำเลยเองเบิกความตอนหนึ่งว่า ในเวลาที่ปรากฏการลงมติ เป็นไปได้ว่าจำเลยไม่อยู่ในห้องประชุม ทั้งจำเลยยังแจ้งความร้องทุกข์ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนา ตามเอกสารหมาย ล.๑๔ ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่ได้ลงคะแนนในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ส่วนที่จำเลยเบิก

ความอ้างว่าอยู่ที่งานเสวนาเพียงประมาณ ๓๐ นาที และนางสาวอัจฉราเบิกความอ้างว่า วิทยากรทุกคนลงจากเวทีประมาณ ๑๔ นาฬิกา นั้น นอกจากจะไม่ปรากฏว่าเหตุใดจำเลยและนางสาวอัจฉราจึงเบิกความแตกต่างจากที่เคยมีหนังสือชี้แจงว่าจำเลยอยู่ที่งานเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๒๔ และ จ.๓๗ อันทำให้เป็นข้อพิรุธแล้ว เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่จำเลยต้องมอบของที่ระลึกแก่วิทยากรและตัวแทนเครือข่ายสตรีและแม่บ้านชุมชนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมงาน หลังจากนั้นจำเลยยังต้องใช้เวลาสำหรับการเดินทางกลับห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรอีกซึ่งจำเลยเบิกความว่าใช้เวลาประมาณ ๕ นาทีด้วยแล้ว กรณีจึงเป็นไปได้ที่จำเลยจะสามารถกลับไปลงคะแนนตามฟ็องครั้งที่ ๒ เวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา ได้ทัน ดังนี้ พยานหลักฐานตามการไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะเกิดเหตุที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามฟ็อง

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติทั้งสองคราวตามฟ็องเกิดขึ้นจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ในข้อนี้ นายชัยรัตน์ ทาเรีย พยานโจทก์ เบิกความว่า การจะปรากฏผลการแสดงตนหรือลงมติว่ามีชื่อสมาชิกคนใดลงคะแนนว่าอย่างไร จะต้องเริ่มจากประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้ลงเปิดระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งจะมีการล้างข้อมูลเก่าออกก่อน จากนั้นจะต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของสมาชิกเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง กับต้องกดปุ่มลงคะแนนด้วย หากขาดขั้นตอนอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใด ๆ โดยการทำงานของเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานร่วมกันระหว่างระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์

ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ (Chip Card) เป็นสื่อกลาง เมื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของลักษณะและวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวแล้ว ถือว่าเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อันเป็น พยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาคดีตามกฎหมาย ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธี พิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ ประกอบกับพยานโจทก์ปากนี้เป็นพยานคนกลางโดยเป็นข้าราชการที่เบิกความตามเรื่องราวทาง เทคนิคที่รู้เห็นมาจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยตรง มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ เห็นได้ว่า หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยแล้ว การแสดงผลปรากฏชื่อ จำเลยลงคะแนนย่อมไม่มีทางที่จะเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ เพราะขาดปัจจัยสำคัญคือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงคะแนนที่มีข้อมูลของจำเลยอันจำเป็นแก่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการทำการ ประมวลผลชื่อจำเลยออกมาได้ ดังจะเห็นได้จากทั้งก่อนและหลังวันเกิดเหตุก็ไม่เคยมีการบันทึกใน รายงานการประชุมว่ามีสมาชิกรายอื่นประสบปัญหาการณที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ ลงคะแนนแล้วปรากฏรายชื่อลงคะแนนดังเช่นที่จำเลยอ้าง แม้แต่ข้อกล่าวอ้างของจำเลยก็คงเป็นการ โต้แย้งแต่เฉพาะในช่วงเวลาที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เพียง ๒ ครั้ง เท่านั้น ส่วนการแสดงตนและลงคะแนนในวันเดียวกันในช่วงก่อนเวลาเกิดเหตุ คือ เมื่อเวลา เวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา ๑๒.๑๘ นาฬิกา ๑๒.๕๙ นาฬิกา ๑๓.๐๒ นาฬิกา ๑๓.๒๒ นาฬิกา รวม ๕ ครั้ง ก็ดี การแสดงตนและลงคะแนนในวันเดียวกันในช่วงหลังเวลาเกิดเหตุ คือ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ๑๕.๓๘ นาฬิกา ๑๕.๓๙ นาฬิกา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ๑๗.๓๖ นาฬิกา ๑๗.๔๐ นาฬิกา ๑๗.๔๙ นาฬิกา ๑๗.๕๐ นาฬิกา รวม ๘ ครั้ง ก็ดี ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่

๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๑ แผ่นที่ ๓๓๔, ๓๕๓, ๔๐๗, ๔๒๔, ๔๔๘, ๔๘๙, ๕๑๓, แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖, ๖๔๓, ๖๖๙, ๖๘๓, ๗๔๖, ๗๖๑, ๗๘๑, ๗๙๖ ไม่ปรากฏว่า เคยเกิดปัญหานี้กับจำเลยหรือสมาชิกรายอื่นแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อที่จำเลยอ้างว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยเป็น เหตุการณ์เกิดขึ้นเฉพาะเจาะจงเมื่อตอนเวลาที่จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ย่อมเป็นข้อสันนิษฐานของจำเลยเองที่ไม่สมเหตุผล ที่จำเลยอ้างว่า การประชุมสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในวันเวลาเกิดเหตุมีความวุ่นวาย เนื่องจากการทดลองใช้ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ในการแสดงตนและลงคะแนนเป็นครั้งแรกโดยยังไม่ได้ตรวจรับงาน ประกอบกับห้องประชุมจันทรา มีจำนวนที่นั่งและเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ๓๕๖ เครื่อง จึงไม่เพียงพอต่อสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน ทำให้ต้องสลับกันใช้ช่องเสียบบัตร ทั้งสมาชิกที่ไม่อยู่ในห้องประชุมต้องรีบ เข้ามาในห้องประชุมเพื่อลงคะแนน นั้น แม้จำเลยจะมีนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภา ผู้แทนราษฎร คนที่สอง และนายวิเชียร ชวลิต มาเบิกความสนับสนุนความดังกล่าวก็ตาม แต่กรณี ความผิดพลาดอย่างใดจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ ย่อมสุดแล้วแต่เหตุผลเฉพาะของแต่ละกรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป ข้อเท็จจริงคงปรากฏจากรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๑๑ ว่า ปัญหาที่สมาชิกแจ้งเหตุขัดข้อง ต่อประธานในที่ประชุม ได้แก่ พบเครื่องเสียบบัตรค้าง กดออกเสียงลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้น สถานะแสดงว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนแต่เครื่องขึ้นสถานะว่าบัตร ใช้ไม่ได้ ออกเสียงลงคะแนนเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งเหตุขัดข้องเหล่านี้ล้วนแต่เป็น กรณีที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานครบทั้ง ๓ ส่วน ประกอบด้วย ๑. ระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) คือ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน ๒. ระบบซอฟต์แวร์ (Software)

ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน

๓. บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ อันทำให้ระบบสามารถทำงานได้ เพียงแต่เกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอนของการประมวลผลเท่านั้น ซึ่งเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ข้อนี้จึงแตกต่างจากกรณีที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนตามที่จำเลยอ้าง เพราะการที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนนั้นไม่สามารถประมวลผลใด ๆ ได้เลย ความผิดพลาดตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข ๑๑ กับข้ออ้างของจำเลยจึงไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันโดยตรง ฉะนั้นเมื่อเหตุตามข้ออ้างของจำเลยเป็นเรื่องที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน จำเลยจึงไม่อาจยกเอาเหตุอื่นที่อาจเกิดขึ้นได้มาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นว่าข้ออ้างของจำเลยกลับกลายเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ไปด้วย พยานหลักฐานตามการไต่สวนจึงเชื่อได้ว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองคราวตามฟ้องมิได้เกิดจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น และไม่ได้ยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลย โดยจำเลยจำไม่ได้ว่าขณะไปร่วมเสวนานั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยอยู่ที่ใด และจำไม่ได้ว่าหลังกลับจากงานเสวนาได้พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยที่ใด เพราะเหตุการณ์เกิดขึ้นนานแล้ว นั้น เห็นว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนนั้นจะต้องเป็นผลมาจากเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนดังที่วินิจฉัยข้างต้น หากจำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนติดตัวไปงานเสวนาด้วย ย่อมไม่มีทางที่จะปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนได้

ซึ่งก็สอดคล้องกับที่จำเลยเบิกความว่า จำเลยอาจไม่ได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนติดตัวไปด้วย ดังนี้ เมื่อบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยยังคงอยู่ที่ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในเวลาเกิดเหตุ ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงคะแนนในเวลาเกิดเหตุตามฟ้อง ซึ่งแม้พยานหลักฐานตามการไต่สวนจะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่าจำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยก็ตาม แต่การที่จำเลยเป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยด้วยตนเองในเวลาใกล้ชิดก่อนเกิดเหตุเพียงไม่นาน และต่อมาหลังเกิดเหตุจำเลยก็ยังคงใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนด้วยตนเอง จำเลยจึงเป็นผู้ครอบครองเก็บรักษาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด กรณีไม่มีข้อสงสัยว่าจะมีผู้ใดลอบเอาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยไปและส่งกลับคืนโดยจำเลยไม่รู้เห็นเกี่ยวข้องได้ที่จำเลยอ้างว่า จำเลยรีบออกจากห้องประชุมจนหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนเป็นทำนองว่ามีสมาชิกรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยโดยที่จำเลยไม่ยินยอมนั้น เป็นข้อกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากขณะเกิดเหตุเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ซึ่งจำเลยอ้างว่าเป็นร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน่าจะเห็นชอบทั้งหมดอยู่แล้ว อีกทั้งร่างกฎหมายฉบับนี้มีได้เป็นร่างกฎหมายที่จะนำไปสู่การรับผิดชอบทางการเมืองโดยต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือลาออกในกรณีสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบ นอกจากนั้น พรรคการเมืองที่จำเลยสังกัดก็ได้กำหนดแนวทางว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคจะต้องลงมติดังใด กรณีจึงไม่ปรากฏเหตุผลความจำเป็นหรือ

ผลประโยชน์อันใดที่จะเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้อื่นต้องเสี่ยงลักลอบแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลย โดยพลการ ส่วนที่จำเลยอ้างอีกว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนเป็นบัตรชั่วคราวจึงไม่มีรูปและไม่ได้พิมพ์ชื่อชัดเจน ทำให้สมาชิกรายอื่นอาจนำไปใช้โดยผิดหลง นั้น ไม่ปรากฏว่าสมาชิก รายอื่นเกิดปัญหาในลักษณะนี้ ประกอบกับเมื่อจำเลยได้รับบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนคืน แสดงว่าผู้ที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยต้องรู้เรื่องผิดหลง แล้วจึงน่าจะต้องแจ้งให้มีการแก้ไขผลการลงคะแนนให้ถูกต้อง แต่ก็ไม่มีปรากฏว่ามีสมาชิกผู้ใด ดำเนินการเช่นนั้น โดยนับตั้งแต่วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ ที่นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคอนาคตใหม่ในขณะนั้น ได้แถลงข่าวที่รัฐสภาว่ามีภาพไลฟ์สดของ จำเลยในการไปร่วมรายการแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ที่สถาบันพัฒนาคุณภาพทาง วิชาการ ซึ่งมีการเผยแพร่ภาพข่าวทางสื่อสารมวลชนหลายสำนัก จนกระทั่งวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ นายปิยะชาติ อำนวยเวช ได้ร้องเรียนพฤติกรรมของจำเลยต่อผู้ร้อง ผู้ร้องจึงตั้งคณะกรรมการ ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าข้อร้องเรียนมีมูล จึงมีหนังสือขอให้จำเลยไปปรับทราบข้อกล่าวหา ฉบับลง วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และมีบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาไปยังจำเลยกับมีหนังสือขอให้จำเลยชี้แจง ข้อเท็จจริงแก่ข้อกล่าวหาฉบับลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ ในช่วงเวลาดังกล่าวมานี้จำเลยหาได้ เฉลียวใจที่จะตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการประชุมที่มีการกล่าวอ้างว่ามีผู้เสียบบัตรแทน จำเลยก่อน หรือชวนชวายนดำเนินการใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตนให้เป็นที่ประจักษ์ ต่อสาธารณะไม่ กลับปล่อยเวลาให้ล่วงเลยผ่านไปโดยเพิกเฉยแก่ข้อกล่าวหาเลย ๆ ต่อผู้ร้อง และดำเนินการโต้แย้งข้อกล่าวหาของอีกฝ่ายโดยเพียงแต่ไปแจ้งความเป็นหลักฐานต่อพนักงาน สอบสวนไว้ในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ หลังจากจำเลยทราบข้อร้องเรียนนานหนึ่งปีเศษ และเป็น

เวลาหลังเกิดเหตุคือวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ นานถึงสามปีเศษ ข้ออ้างของจำเลยจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนกลับได้ความว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใดอภิปรายเพื่อแก้ไขหรือคัดค้านหรือไม่เห็นชอบด้วย โดยนายวิเชียร ชวลิต พยานจำเลยเบิกความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต้องการที่จะแสดงออกว่าเห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่ขณะนั้นจำเลยมีกิจธุระจำเป็นต้องไปร่วมงานเสวนาที่จำเลยจัดขึ้นในช่วงเวลาคาบเกี่ยวพร้อมกัน ข้อนี้จึงเป็นมูลเหตุจูงใจเฉพาะตัวของจำเลยที่จำเป็นต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่สมาชิกรายอื่นเพื่อให้ช่วยลงคะแนนแทนจำเลย พฤติการณ์แห่งคดีจึงมีเหตุผลและน้ำหนักให้เชื่อได้ว่า จำเลยมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลย หากว่ามีผู้ใดกลั่นแกล้งทางการเมืองดังที่จำเลยอ้างไม่ พยานหลักฐานตามการไต่สวนรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลย ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่จำเลยต่อสู้อ้างว่า การไม่ลงมติของจำเลยไม่ได้ส่งผลต่อการพิจารณาเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าว และปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยไม่มีการโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ กำหนดจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมที่จะเป็นองค์ประชุมไว้ชัดเจน การแสดงตนของสมาชิกจึงย่อมเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งการลงมติดีถือเป็นเรื่องเฉพาะตัวที่สมาชิกแต่ละคนจะต้องกระทำแต่ละครั้งด้วยตนเอง ดังนั้น การที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลย ย่อมมีผลกระทบต่อการตรวจสอบองค์ประชุม และเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต

อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ โดยเฉพาะการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต แม้การกระทำของจำเลยจะไม่มีผลถึงกับทำให้กระบวนการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวต้องเสียไป ก็ไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้างเพื่อให้การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดไปได้ ส่วนที่จำเลยอ้างอีกว่า จำเลยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเอกสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนโดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใด ๆ มิได้ นั้น การใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวย่อมต้องชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสิทธิ์ดังกล่าวจึงมิได้หมายความว่ารวมถึงกรณีที่สมาชิกมอบหมายให้ผู้อื่นลงมติแทนตนเองได้ เพราะจะเป็นการใช้เอกสิทธิ์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมากระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

จากเหตุผลที่ได้วินิจฉัยแล้ว คดีฟังได้ว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ โดยจำเลยซึ่งไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลยเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลย กดปุ่มแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำให้ไปเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๒ โดยทุจริต

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ส่วนปัญหาว่าการกระทำของจำเลย เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันหรือไม่ นั้น เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องรวม ๆ กันมาสรุปความว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยให้บุคคลอื่นลงคะแนนแทนตนในวันเดียวกันสองครั้ง ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ น. และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ น. เห็นว่า การกระทำของจำเลยคือการยอมให้บุคคลอื่นลงคะแนนแทนตน ในวันประชุมดังกล่าวตลอดทั้งวันตราบใดที่จำเลยยังไม่ได้กลับเข้าห้องประชุม การกระทำของจำเลยมีเจตนาเดียว จึงเป็นความผิดกรรมเดียว ให้ลงโทษจำคุก ๑ ปี และปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีในวันเกิดเหตุ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อที่ประชุม ขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมโดยขอให้นำวาระร่างพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ขึ้นพิจารณาก่อน แต่ขณะเกิดเหตุจำเลยไปร่วมงานเสวนาที่จำเลยเป็นผู้จัดงานขึ้นโดยมีแผนกำหนดการจัดงานไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องเทิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง การกระทำผิดของจำเลยจึงไม่ใช่อาชญากรรมร้ายแรง ประกอบกับจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้

(อม.๔๒)

- ๑๕ -

รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙, ๓๐.

นายภัทรศักดิ์ วรรณแสง

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙ / ๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๕ / ๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พิเคราะห์พยานหลักฐานจากทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ณ ห้องประชุมใหญ่ วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ห้องประชุมดังกล่าวมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๑๕๐ ตามใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เอกสารหมายเลข จ.๘ ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อของจำเลยลงคะแนนลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ และ

ในวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อของจำเลยลงคะแนนลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๔๘๙ และ ๕๑๓ ในวันดังกล่าวจำเลยออกจากห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปร่วมงานเสวนา แบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ณ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” งานดังกล่าวกำหนดเวลาจัดงานตั้งแต่เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา โดยมี จำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ร่วมเป็นวิทยากร หลังจากเสร็จงานเสวนาจำเลยเดินทางกลับไปร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อจนปิดการประชุม

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ทางไต่สวนได้ความจาก พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เบิกความว่า พยานเป็นกุมารแพทย์ อยู่ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยมีหนังสือเชิญพยานไปเป็นวิทยากร ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๔ พยานเดินทางไปถึงสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ ซึ่งเป็นสถานที่จัดงานเสวนาตั้งแต่เวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา เมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาตามกำหนดการมีคนมาแจ้งขอเลื่อน จากนั้นสักพักหนึ่งจำเลยเดินทางมาถึง พยาน จำเลยและนางสาวทักษอร พุดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวที การเสวนาเริ่มก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา หลังจากจบการเสวนาจำเลยเป็นประธานแจกของที่ระลึก พยาน จำเลย และนางสาวทักษอร ร่วมกันถ่ายรูปบนเวทีและถ่ายรูปร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมงาน ใช้เวลาอยู่บนเวทีประมาณ ๑ ชั่วโมง เมื่อลงจากเวทีพยานพุดคุยกับจำเลยและนางสาวทักษอรเป็นระยะเวลาสั้นๆ จากนั้นพยานได้พุดคุยกับผู้มาร่วมงานอีกประมาณ ๑๕ นาที พยานเดินทางออกจากสถานที่จัดงานเมื่อเวลา ๑๕ นาฬิกา ตามบันทึก Timeline ในแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมายเลข จ. ๑๖ หน้า ๘๒๔ เห็นว่า พันเอกอดิสรณ์เบิกความเกี่ยวกับระยะเวลาและเหตุการณ์ที่ไปร่วมงานเสวนาเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาที่บันทึกไว้ในเอกสารหมายเลข จ. ๑๖ การที่พันเอกอดิสรณ์

เดินทางมาถึงสถานที่จัดงานก่อนถึงเวลาเริ่มงานประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อการเสวนาไม่เริ่มตามกำหนดที่ได้รับแจ้งย่อมเป็นเหตุให้พ้นเอกอัครราชทูตจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันดังกล่าวได้ ประกอบกับจำเลยเคยชี้แจงข้อเท็จจริงแก้อัยการแล้วในชั้น ป.ป.ช. ว่า ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. จำเลยมีกิจธุระสำคัญต้องออกไปจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปร่วมเสวนา หัวข้อเรื่องการเลี้ยงดูลูกในสมัยยุคดิจิทัล ตามเอกสารหมายเลข จ. ๓๓ หน้า ๙๕๕ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ หลังจากถูกฟ้องคดีนี้แล้วจำเลยไปแจ้งความร้องทุกข์ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยจำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนา ตามเอกสารหมายเลข ล.๑๙ แสดงให้เห็นว่าจำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าจำเลยไม่ได้ลงคะแนนในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ดังนั้นพยานหลักฐานจากการไต่สวนรับฟังได้ว่า จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ ส่วนที่จำเลยอ้างว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดความผิดพลาด ทางไต่สวนได้ความจากนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความว่า พยานมีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบลงคะแนนแบบดิจิทัลมีการทำงานร่วมกันระหว่างระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนน

อิเล็กทรอนิกส์ (Chip Card) เป็นสื่อกลาง การจะปรากฏผลการแสดงตนหรือลงมติว่ามีชื่อสมาชิกคนใดลงคะแนนว่าอย่างไร จะต้องเริ่มจากประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้เปิดระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งจะมีการล้างข้อมูลเก่าออกก่อน จากนั้นจะต้องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง กับต้องกดปุ่มแสดงตนหรือลงมติด้วย และเมื่อประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้ปิดระบบซอฟต์แวร์จึงจะมีการคำนวณและประมวลผลคะแนน หากขาดขั้นตอนอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใด ๆ นายชัยรัตน์เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนน มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง ให้ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงด้านเทคนิคเกี่ยวกับระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรู้เห็นจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า หากไม่มีการเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยและกดปุ่มแสดงตนกับกดปุ่มลงมติแล้ว การแสดงผลปรากฏชื่อจำเลยลงคะแนนย่อมไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน เพราะบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลางในการทำงานของระบบฮาร์ดแวร์กับระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งมีฐานข้อมูล หมายเลขประจำตัว ชื่อ - ชื่อสกุล และพรรคที่สังกัด ที่จำเลยนำสืบว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดความผิดพลาด เนื่องจากการทดลองใช้ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการแสดงตนและลงคะแนนเป็นครั้งแรกโดยยังไม่ได้มีการตรวจรับงาน ผลการแสดงตนหรือลงมติไม่มีความเสถียร มีความบกพร่อง ไม่ถูกต้อง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ โดยจำเลยมีนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง และนายวิเชียร ขวาลิต มาเบิกความสนับสนุน นั้น เมื่อพิจารณาจากรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข ๑๑ แผ่นที่ ๓๓๔, ๓๕๓, ๔๐๗, ๔๒๔, ๔๔๘, ๖๔๓, ๖๖๙, ๖๘๓, ๗๔๖, ๗๖๑, ๗๘๑ และ ๗๙๖ ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนในช่วงก่อนเวลาเกิดเหตุรวม ๕ ครั้ง หลังเวลาเกิดเหตุรวม ๗ ครั้ง จำเลยไม่เคยโต้แย้งว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดความผิดพลาด คงโต้แย้ง

ว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เกิดความผิดพลาดเฉพาะในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และจากรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว ปัญหาที่สมาชิกแจ้งเหตุขัดข้องต่อประธานในที่ประชุม ได้แก่ เครื่องเสียบบัตรค่าง กดออกเสียงลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นสถานะแสดงว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนแต่เครื่องขึ้นสถานะว่าบัตรใช้ไม่ได้ ออกเสียงลงคะแนน เห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียงเท่านั้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พูดในที่ประชุม แต่ไม่อาจจะยืนยันได้ว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ขัดข้องตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพูดหรือไม่ ซึ่งในเรื่องดังกล่าว นายชัยรัตน์ได้เบิกความยืนยันว่า ก่อนประชุมสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้ง เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้ติดตั้งระบบต้องตรวจสอบการทำงานของระบบฮาร์ดแวร์กับระบบซอฟต์แวร์และเครื่องลงคะแนนทุกเครื่อง ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้อย่างเรียบร้อย ตั้งแต่ใช้เครื่องลงคะแนนมาไม่มีปัญหาเรื่องระบบของเครื่องลงคะแนน แต่จะมีปัญหาการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเชื่อว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้เกิดความผิดพลาด ข้ออ้างของจำเลยไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงฟังได้ว่าการปรากฏชื่อจำเลยลงคะแนนมิได้เกิดจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ แต่เกิดจากการที่มีผู้นำบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปกดปุ่มแสดงตนและลงมติ แม้พยานหลักฐานจากการไต่สวนจะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่าจำเลยฝากบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งคดี ปรากฏว่าตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข ๑๑ แผ่นที่ ๔๐๗, ๔๒๔ และ ๔๔๘ มีชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เมื่อเวลา ๑๒.๕๙ นาฬิกา เวลา ๑๓.๐๒

นาฬิกา และเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา ตามลำดับ ช่วงเวลาดังกล่าวการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้
 บทบาทแม่ยุคดิจิทัลเริ่มขึ้นแล้ว ทางไต่สวนได้ความจากจำเลยและนางสาวอัจฉรา ชินนิมพาณิชย์
 ผู้จัดงานว่า นางสาวอัจฉราโทรศัพท์ตามจำเลยให้ไปร่วมงาน การที่จำเลยเดินทางไปร่วมงานเสวนา
 ที่จำเลยจัดขึ้นล่าช้า แสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาร่วมลงมติดังร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ
 ที่เข้าสู่อำนาจพิจารณา จึงน่าจะเป็นมูลเหตุจูงใจที่เป็นเหตุให้จำเลยฝากบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์
 แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นหรือยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นใช้บัตรลงคะแนน
 อิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงตนและลงมติแทนจำเลย ประกอบกับห้องประชุมจันทราที่มีที่นั่งไม่เพียงพอ
 ต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงว่าจำเลยไม่มีที่นั่งประจำ แต่เมื่อจำเลยกลับมาร่วมประชุม
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำเลยก็ได้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนมาในระยะเวลาเพียงไม่ถึง ๒
 ชั่วโมง เพราะจำเลยใช้บัตรดังกล่าวแสดงตนและลงมติในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกาด้วยตนเองจนกระทั่ง
 ปิดการประชุม ทั้งจำเลยก็ไม่นำสืบว่าได้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์คืนมาได้อย่างไร จึงเป็นเรื่อง
 ผิดปกติวิสัย ที่จำเลยอ้างว่าจำเลยไม่เคยยินยอมให้ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้
 อาจมีผู้นำบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้โดยผิดหลง แม้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า
 ห้องประชุมจันทราที่มีที่นั่งและเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร ทำให้ต้องสลับกันใช้ช่องเสียบัตร แต่จากรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
 ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข ๑๑๑ ปรากฏว่าก่อนตรวจสอบองค์ประชุมเพื่อลงมติ
 เรื่องเลื่อนระเบียบวาระเรื่องด่วนขึ้นมาพิจารณาก่อน ประธานในที่ประชุมได้อธิบายเรื่องการใช้บัตร
 ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสลับกันแสดงตนและลงมติ และในระหว่าง
 การประชุมก็มีการพูดถึงเรื่องการแสดงตนและลงมติ แสดงว่ามีการทำความเข้าใจกับ
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องดังกล่าวตลอดเวลา ทั้งในการลงมติตามข้อบังคับการประชุม

สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม บังคับว่า การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนย่อมต้องระมัดระวังในเรื่องการใช้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของตนแสดงตนและลงมติ หากมีการใช้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นด้วยความผิดพลาดก็ต้องแถลงให้ประธานในที่ประชุมทราบ มีการใช้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยถึง ๒ ครั้ง แต่ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ ไม่มีการพูดถึงเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด พฤติการณ์แห่งคดีบ่งชี้ว่าจำเลยมีส่วนรู้เห็นยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นใช้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลย หากให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนำบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยหรือโดยผิดพลาดดังที่จำเลยอ้างไม่ ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนรับฟังได้ว่า จำเลยฝากบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นหรือยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นใช้บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนส่วนรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฎิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ โดยเฉพาะการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้

ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม ถือได้ว่าจำเลย กระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แล้ว การที่จำเลยฝากบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นใช้ บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยนั้น จำเลยย่อมได้ประโยชน์เพราะทำให้ บุคคลอื่นเข้าใจว่า จำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนในการลงมติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญ ราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... การกระทำของจำเลยจึงเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ ด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ที่จำเลย ต่อสู้ว่า การไม่ลงมติของจำเลยไม่ได้ส่งผลต่อการพิจารณาเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าว และ ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยไม่มี การโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง นั้น เห็นว่า แม้การกระทำของจำเลย จะไม่มีผลถึงกับทำให้กระบวนการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวต้องเสียไป ก็ไม่เป็นเหตุที่จะนำมา อ้างเพื่อให้การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด จากเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยแล้ว การกระทำของจำเลย จึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ โดยมีชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต แต่เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยแรก อาจถูกชี้แนะโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่น ทั้งก่อนออกไปจากที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรนางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ ผู้จัดการ โทศัพทมาตามจำเลยและแจ้งว่า ให้ออกไปทันที จำเลยออกไปอย่างเร่งรีบจึงกระทำความผิดโดยไม่มีเวลาไตร่ตรอง ถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ประกอบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตรลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมตินั้น ไม่มีผลต่อคะแนนเสียงในการลงมติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. แต่อย่างไร และปัจจุบันมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ
เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน
จึงเห็นสมควรรอการลงโทษจำคุกให้จำเลย

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท
โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากไม่ชำระค่าปรับให้
จัดการประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙ ๓๐.

นายอุดม วัตรธรรม

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม

ระหว่างเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ
 ลงมติของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยอยู่ในความครอบครองของ
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้น
 ใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญ
 ราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา
 โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นยินยอมให้ผู้อื่นใช้
 ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดี
 ว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทน
 กันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่
 เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มิชอบ อันเป็นการกระทำ
 โดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้สภา
 ผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของ
 ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
 ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
 ตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริง
 เบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง
 ที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงาน

ของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถามการเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้นที่ ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม โดยไม่ได้ลาประชุม ต่อมาก่อนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยพิจารณา ๓ วาระ วาระที่ ๑ รับหลักการที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมาย จ.๑๑ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมาธิการเต็มสภา และวาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมาย จ.๑๑ ต่อมา เวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ.๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ข้อ ๓ โดยจำเลยเป็นผู้ลงมติกาลลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐

ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ.๑๑ หลังจากนั้น จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้มที่ ๒ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ.๑๑ ต่อมาเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ที่ประชุมเลิกประชุม โดยวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัลที่ห้องประชุม ชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็ก ในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร ซึ่งระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยออกจากห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าวด้วย

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ กรณีเห็นควรต้องวินิจฉัยก่อนว่า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยอยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยออกเสียงลงคะแนนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา หรือไม่ ทางไต่สวนได้ความจากนายสรพวุฒิ อุไรวรรณ พนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน ยืนยันข้อเท็จจริงตามสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ประชุมตลอดทั้งวัน เริ่มเปิดประชุมเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา จากนั้นเวลา ๑๑.๓๗ นาฬิกา เริ่มเข้าสู่ระเบียบวาระ ต่อมา เวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา ตรวจสอบองค์ประชุม จำเลยแสดงตนลำดับที่ ๑๓๗ เลขที่บัตร ๑๕๐ ลงมติ เวลา ๑๒.๑๘ นาฬิกา จำเลยลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ผลสรุปที่ประชุมเห็นชอบให้นำ

เรื่องตามระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๑ และเรื่องด่วนที่ ๒๒ ขึ้นพิจารณาก่อน จากนั้นตัวแทนรัฐบาล โดยรัฐมนตรีเสนอกฎหมายพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... กระทบเป็น ๓ วาระรวด โดยวาระที่ ๑ รับหลักการ ตรวจสอบองค์ประชุม เวลา ๑๒.๕๙ นาฬิกา จำเลยแสดงตนลำดับที่ ๑๓๗ เลขที่บัตร ๑๕๐ ลงมติเวลา ๑๓.๐๒ นาฬิกา จำเลยลงมติดำดับที่ ๑๔๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข วาระที่ ๓ ไม่มีการตรวจสอบองค์ประชุมอีก ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา จำเลยลงมติดำดับที่ ๑๔๐ เลขที่บัตร ๑๕๐ ต่อด้วยการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... กระทบเป็น ๓ วาระรวด วาระที่ ๑ รับหลักการ ไม่มีการตรวจสอบองค์ประชุม ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข วาระที่ ๓ ไม่มีการตรวจสอบองค์ประชุม ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อจำเลยลงมติวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ จากนั้นเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา พักการประชุม จากการไต่สวนพบว่า ช่วงการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อจำเลย ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ความจริงแล้วจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากในวันเดียวกัน เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ ห้องประชุมชั้นที่ ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเข้าร่วมงานดังกล่าว โดยเป็นวิทยากรร่วมกับวิทยากรอื่น ส่วนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเริ่มประชุมช่วงบ่ายต่อ เวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา มีเหตุที่ประธานในที่ประชุมจะต้องถามมติที่ประชุมว่าจะคงร่างเดิมของกรรมาธิการใหญ่ หรือแก้ไขตามที่กรรมาธิการเสียงข้างน้อยเสนอ เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา

มีการตรวจองค์ประชุม ไม่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตน ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ และประธานให้ลงมติเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ปรากฏชื่อจำเลยลงมติ ลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๖๔๓ และมีพยานปากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เบิกความว่า พยานร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาดังกล่าว เวทีเสวนาเริ่มเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ใช้เวลาเสนาประมาณ ๑ ชั่วโมง หลังจากนั้น จำเลยเป็นประธานแจกของที่ระลึกแก่วิทยากร พยานพูดคุยกับผู้ร่วมงาน และออกจากงานเวลา ๑๕ นาฬิกา โดยได้บันทึกข้อมูลในไลน์ส่วนตัวที่บันทึกในแอปพลิเคชัน Google Map ว่าพยานอยู่ในงานตั้งแต่เวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ หน้า ๘๒๔ เห็นว่า โจทก์มีพยานหลักฐานเป็นรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๑๑ ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานราชการ ยืนยันเวลา และการออกเสียงลงคะแนนของจำเลยว่าจำเลยออกเสียงลงคะแนนในช่วงเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา แต่มีพยานปากนายสรพวุฒิ พนักงานไตสวนเจ้าของสำนวนเบิกความประกอบสำนวนการไตสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยืนยันข้อเท็จจริงว่า จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในช่วงเวลาดังกล่าว และมีพยานปากพันเอกอดิสรณ์ ซึ่งเป็นพิธีกรร่วมกับจำเลยในงานเสนา เบิกความยืนยันว่า พยานพบจำเลยในงานเสนาช่วงเวลาก่อน ๑๓.๓๐ นาฬิกา จำเลยพูดคุยเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นเวทีเสนา กับพยาน ต่อมา พยานขึ้นเวทีเสนาพร้อมกับจำเลยและวิทยากรอื่นอีก ๒ คน จำเลยอยู่ร่วมเสนาจนเสร็จสิ้นการเสนาประมาณ ๑๔.๓๐ นาฬิกา หลังจากนั้นจำเลยเป็นประธานมอบของที่ระลึกให้กับวิทยากรและมีการถ่ายรูปร่วมกันบนเวที ประกอบกับจำเลยรับว่า เดินทางไปร่วมงานเสนาดังกล่าวจริง โดยไปถึงงานช่วงประมาณบ่ายโมง แต่จำเวลาแน่ชัดไม่ได้ จำเลยขึ้นเวทีเสนาและมอบของที่ระลึกให้วิทยากรอื่น หลังเสร็จการเสนา คำเบิกความของจำเลยจึงเชื่อถือกับพยานปากพันเอกอดิสรณ์ว่าจำเลยอยู่ในงานเสนาตั้งแต่ก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

และร่วมเป็นวิทยากรในการเสวนาจนถึงเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่กลับไม่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตน จึงเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมจนถึงเวลาดังกล่าว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยเดินทางออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อไปร่วมงานเสวนาก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และเป็นวิทยากรร่วมเสวนาในงานดังกล่าวตลอดเวลา หลังจากเสร็จงานจำเลยเป็นประธานมอบของที่ระลึก ร่วมถ่ายรูป แล้วจึงเดินทางกลับมายังที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร และไม่ได้เป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาว่ามี ข้อผิดพลาดทางเทคนิคของระบบอุปกรณ์ช่องเสียงบัตรและบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนน อันอาจมีผลทำให้ปรากฏชื่อจำเลยร่วมแสดงตนและออกเสียงลงมติโดยผิดพลาดหรือไม่ ตามทางไต่สวนมีพยานปากนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ เบิกความเกี่ยวกับระบบการลงคะแนนในห้องประชุมจันทรา อาคารรัฐสภา ว่าก่อนเกิดเหตุมีการติดตั้งระบบและใช้งานมาประมาณหนึ่งถึงสองปี โดยมีการทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานโดยผู้บริหารของสำนักงานเรียบร้อยแล้ว ก่อนการประชุม ระบบการทำงานของเครื่องเสียงบัตรภายในห้องประชุมจันทราจะมีการประมวลผลข้อมูลการแสดงตน และออกเสียงลงคะแนนเมื่อประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้เปิดแสดงตนหรือลงมติ หากเสียงบัตรไว้อย่างใด หรือกดปุ่มขณะที่ประธานยังไม่เปิดระบบก็ จะไม่มีการประมวลผลใดๆ จะปรากฏชื่อของสมาชิกในการแสดงตนและลงมติเมื่อสมาชิกอยู่ในห้องประชุม ทำการเสียงบัตรแสดงตนและออกเสียงลงมติในช่วงที่ประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้เปิดแสดงตนและลงมติ

ถ้าเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไม่ถูกต้องพร้อมกดปุ่ม ระบบจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลการแสดงตน และลงมติได้ และเมื่อมีการลงมติเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง ระบบเครื่องลงคะแนนจะทำการล้างข้อมูล ทั้งก่อนประชุมสภาทุกครั้งจะมีเจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ติดตั้ง ทดสอบระบบตรวจสอบการทำงานให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้งานได้ เท่าที่ตรวจสอบและเช็คทุกครั้ง ไม่เคยมีปัญหาของระบบใช้งาน มีพยานปากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน บริหารทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความว่า ในการประชุม สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนจะได้รับบัตรลงคะแนน คนละ ๑ บัตร เป็นบัตรส่วนตัว ใช้สำหรับการแสดงตน การตรวจสอบองค์ประชุม และการออกเสียงลงคะแนน หากมีการลืมนับบัตรสามารถมายืมบัตรสำรองจากเจ้าหน้าที่ได้ ซึ่งในการยืมบัตรสำรองต้องมีการบันทึก ข้อมูลการยืมไว้ โดยในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ไม่มีบันทึกว่ามีการยืมบัตรสำรองแต่อย่างใด เห็นว่า พยานปากนายชัยรัตน์ยืนยันข้อเท็จจริงว่า มีการติดตั้งและตรวจสอบระบบลงคะแนน หนึ่งถึงสองปีก่อนการประชุมในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยทุกครั้งก่อนการประชุมจะต้องมี การตรวจสอบระบบก่อนเสมอ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าระบบสามารถใช้งานได้ดี ที่จำเลยต่อสู้ว่า ในวันเกิดเหตุระบบอุปกรณ์ช่องเสียบบัตรและบัตรอิเล็กทรอนิกส์เกิดความผิดพลาด ในการประชุม ช่องเสียบบัตรไม่เพียงพอ วันเกิดเหตุมีการลงมติหลายครั้ง จำเลยจำไม่ได้ว่ามีการกดหรือไม่กด แสดงตน ลงมติหรือไม่ลงมติในเรื่องใดบ้าง และกล่าวอ้างว่าเกิดข้อผิดพลาดในระบบลงคะแนนเฉพาะ ในช่วงเวลาที่มีการออกเสียงลงมติตามฟोंง คือเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา เท่านั้น แต่กลับปรากฏข้อเท็จจริงว่าในวันดังกล่าวจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติทั้งก่อน และหลังช่วงเวลาเกิดเหตุอีกหลายครั้ง โดยไม่ปรากฏข้อผิดพลาด หรือโต้แย้งว่ามีข้อผิดพลาด แต่อย่างใด เมื่อทางไต่สวนปรากฏว่า ระบบประมวลผลลงคะแนนปรากฏข้อจำเลยแสดงตนและ

ออกเสียงลงมติทั้งวัน ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าการประมวลผลที่ปรากฏชื่อจำเลยออกเสียงลงคะแนนในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ไม่ได้เกิดจากข้อผิดพลาดของระบบแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยยืนยันว่า จำเลยไม่ได้ฝากบัตรแสดงตนและลงคะแนนไว้กับผู้ใด ไม่ได้ยินยอมให้ผู้ใดใช้บัตรของตน ระหว่างเดินทางไปงานเสวนา และกลับมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำไม่ได้ว่าบัตรอยู่ที่ใด และพบบัตรที่บริเวณที่นั่งเดิมของจำเลยหรือที่ตัวของจำเลยเนื่องจากระยะเวลาผ่านมานานแล้วนั้น เห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน จะมีบัตรส่วนตัวคนละ ๑ ใบ เว้นแต่จะมีการลืมนำบัตรหรือหาบัตรไม่พบจึงมีการยืมบัตรสำรองจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งนางสาวสายฝนยืนยันข้อเท็จจริงว่าในวันเกิดเหตุไม่มีบันทึกการยืมบัตรสำรองจากเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด เมื่อระบบประมวลผลปรากฏชื่อจำเลยออกเสียงลงคะแนนในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา แสดงว่ามีการเสียบบัตรของจำเลยเพื่อออกเสียงลงคะแนน ทั้งที่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุม แต่อยู่ทำงานเสวนา และระบบประมวลผลไม่ได้ผิดพลาด ย่อมแสดงให้เห็นว่า ในช่วงเวลาเกิดเหตุบัตรของจำเลยอยู่ในที่ประชุม และมีบุคคลนำบัตรดังกล่าวไปใช้แสดงตนและลงคะแนนตามห้อง แม้ไม่มีประจักษ์พยานระบุได้ว่าผู้ใดเป็นผู้นำบัตรจำเลยไปใช้แสดงตนและลงมติ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวมีการใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนต่อเนื่องทั้งวัน โดยจำเลยยืนยันว่าเป็นผู้ใช้บัตรลงคะแนนเองทั้งก่อนและหลังช่วงเวลาเกิดเหตุ เฉพาะช่วงเวลาเกิดเหตุที่จำเลยอ้างว่ารีบออกไปงานเสวนาจึงอาจลืมนำบัตรไว้และอาจมีผู้นำไปใช้โดยจำเลยไม่ยินยอม ซึ่งบัตรแสดงตนมีหมายเลขบัตรกำกับไว้เป็นส่วนตัวของจำเลย หากจำเลยไม่ฝากบัตรไว้กับผู้ใด ไม่น่าเชื่อว่าจะมีบุคคลอื่นนำบัตรของจำเลยไปลงมติ ทั้งเมื่อจำเลยกลับมาจากงานเสวนาก็ใช้บัตรดังกล่าวลงคะแนนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเลยก็เบิกความเองว่า ที่นั่งของห้องประชุมจันทราไม่เพียงพอ ต้องหมุนเวียนเปลี่ยนที่นั่งกัน การที่จำเลยอ้างว่ากลับมาเจอบัตรที่บริเวณที่นั่งเดิม

หรือบัตรอาจอยู่ที่ตนยังไม่สมต่อเหตุผล ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยฝากบัตรไว้กับผู้อื่นให้ออกเสียงลงคะแนนแทนตนในช่วงเวลาดังกล่าว

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาคือ การที่จำเลยฝากบัตรให้ผู้อื่นลงคะแนนแทนเป็นการกระทำโดยทุจริตหรือไม่นั้น เห็นว่า การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ได้บัญญัติให้สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน การออกเสียงลงคะแนนจึงเป็นหน้าที่สำคัญของตัวแทนปวงชนชาวไทยและเป็นหน้าที่เฉพาะตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้น การออกเสียงลงคะแนนจึงไม่สามารถทำแทนกันได้ การที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมแต่ฝากให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนแสดงตนและลงมติแทน ย่อมเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันถือได้ว่าเป็นการใช้ให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนตน เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ แม้จะไม่ปรากฏว่าการกระทำของจำเลยทำให้กระบวนการตรากฎหมายเสียไป แต่การกระทำโดยทุจริตของจำเลยได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการและประชาชนโดยรวมแล้ว กรณีจึงฟังได้ว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการกระทำความผิดตามฟ้องแล้ว

พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน ทั้งประวัติการทำงานได้ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเสมอมา โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐.

นายโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม.๑๙ /๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๙/๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธนิศานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ – ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนน

อิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยโดยไม่ได้ลาประชุม ต่อมาก่อนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยพิจารณา ๓ วาระ วาระที่ ๑ รับหลักการ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมาย จ. ๑๑ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา และวาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ข้อ ๓ โดยจำเลยเป็นผู้ลงมติลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หลังจากนั้นจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้มที่ ๒ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ที่ประชุมเลิกประชุม โดยวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัลที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการ

กิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัย ดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร ซึ่งระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎรจำเลยออกจากห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าวด้วย ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ ทางไตสวนพันเอกอดิสรณ์ เบิกความว่า พยานเดินทางไปถึงสถานที่จัดงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา ตามที่ Google Map ส่วนตัวบันทึกไว้ เมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา งานยังไม่เริ่มเนื่องจากมีคนแจ้งว่าจะมาช้า หลังจากนั้นอีกสักพักจำเลยมาถึงงาน และพูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวทีเสวนา เมื่อเตรียมตัวเสร็จเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา พิธีกรเชิญขึ้นเวทีเสวนาแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันใช้เวลาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที จากนั้นพยาน จำเลย และนางสาวทักษอร ถ่ายรูปร่วมกันบนเวทีและถ่ายรูปร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมงานด้วย พยานออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา ซึ่งคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ตรงตามข้อมูลในแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ ที่ระบุว่าพันเอกอดิสรณ์อยู่ที่อาคารจัดงานเสวนาช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ประกอบกับจำเลยเบิกความรับว่าจำเลยอยู่ในงานเสวนานานประมาณ ๓๐ นาที โดยพูดชักชวนให้ผู้เข้าร่วมงานเสวนาเข้าใจการมีส่วนร่วมของชุมชน บทบาทของสตรีในทุกช่วงวัย ความสำคัญของการปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัล ร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึก สอดคล้องกับคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ ทั้งนางสาวอัจฉรา ชินนิมพาณิश्य์ ผู้จัดงานโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน เบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาหลังเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา จำเลยอยู่ที่งานเสวนานานประมาณ ๒๐ นาที โดยลงจากเวทีประมาณ ๑๔ นาฬิกา เช่นนี้ แม้ข้อเท็จจริงทางไตสวนไม่ปรากฏเวลาแน่นอนที่จำเลยไปร่วมงานงาน

เสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัลและออกจากงานเสวนาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาระยะเวลาตั้งแต่จำเลยมาถึงงานเสวนาและเสวนาอยู่บนเวทีจนถึงเวลาที่จำเลยลงจากเวทีดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมาย ล. ๑๙ ที่จำเลยแจ้งต่อ ร้อยตำรวจเอกชัชวาลย์ นิยมชาติ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบางโพ ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีผลการแสดงตนและลงมตินี้วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นข้อจำเลย การประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนาเนื่องจาก ล่วงเลยกำหนดเวลาการจัดงานและถูกติดตามตัวแล้ว เชื่อว่า ช่วงเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยอยู่ร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล และร่วมถ่ายรูปกับแจกของที่ระลึก ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ขณะมีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ จำเลย ไม่ได้ร่วมประชุมและลงมติด้วย ทางไตสวนนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ พิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เบิกความว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภาเป็นระบบลงคะแนนแบบดิจิทัลที่ต้องใช้การทำงานร่วมกันระหว่างระบบ Hardware ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบ Software ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิดปิดการลงคะแนน การคำนวณ และประมวลผลคะแนนโดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือ Chip Card ที่บรรจุ

ฐานข้อมูล หมายเลขประจำตัว ชื่อ-สกุล พรรคสังกัด ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นฐานข้อมูลเดียวกันกับระบบฐานข้อมูลกลางของชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์บริหารจัดการเป็นสื่อกลางในการสื่อสารรับส่งข้อมูลระหว่างระบบ Hardware และ Software ซึ่งขั้นตอนการทำงานระบบการแสดงตน ประธานสั่งให้แสดงตนเพื่อตรวจสอบจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม/เสียบบัตร/แสดงผลจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม และขั้นตอนการทำงานระบบการลงคะแนน ประธานสั่งให้สมาชิกลงคะแนนเสียง/เสียบบัตร/กดปุ่มแสดงตน(อีกครั้ง)/กดปุ่มเพื่อลงมติเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย งดออกเสียง (สมาชิกสามารถเปลี่ยนแปลงมติของตนเองได้)/ประธานสั่งปิดการลงคะแนนเสียง/แสดงผลการลงคะแนนเสียง/รายงานผลมติ เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการลงมติ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบปิดโปรแกรมฟังก์ชันการลงมติพร้อมทั้งเข้าฟังก์ชันการแสดงผลการลงคะแนนผ่านระบบจอแสดงภาพภายในห้องประชุมและพิมพ์ต้นฉบับเอกสารรายงานการลงมติของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักgrayงานการประชุมและชวเลขดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็นการเสร็จสิ้นขั้นตอนการตรวจสอบองค์ประชุมและการลงมติของที่ประชุมสภาเมื่อลงมติจบแต่ละครั้งหรือแต่ละมาตรา ระบบเครื่องลงคะแนนจะมีการล้างข้อมูล โดยระบบ Software จะเปิดและปิด ข้อมูลเก่าจะไม่ค้างในระบบ กล่าวคือ เมื่อประธานในที่ประชุมเปิดให้แสดงตนและสั่งให้ปิดการแสดงตน ระบบแสดงตนก็จะปิด โดยระบบจะประมวลผลส่งผลไปยังหน้าจอ จากนั้นจะเริ่มการลงมติต่อไป (Start Vote) ซึ่งการกด Start Vote แต่ละครั้งจะทำให้ผลใด ๆ ก่อนหน้าจะล้างข้อมูลออกทันที โดยสรุปการทำงานของเครื่องลงคะแนนเกิดจากระบบ Software กล่าวคือ ระบบควบคุมเปิดและปิดของเจ้าหน้าที่ที่จะเปิดปิดตามคำสั่งของประธานในที่ประชุม ส่วนระบบ Hardware คือ เครื่องลงคะแนนและบัตรลงคะแนน เป็นการดำเนินการของสมาชิกแต่ละคน โดยหากยังไม่เปิดระบบ Software ตามคำสั่งของประธานในที่ประชุม ระบบ Hardware ก็ไม่สามารถใช้งานและประมวลผลได้ แต่สามารถใช้ได้เฉพาะระบบไมโครโฟนในการอภิปรายเท่านั้น แม้เสียบบัตร

อิเล็กทรอนิกส์หรือกดปุ่มใดในขณะที่ยังไม่เปิดระบบ Software ก็จะไม่มีการประมวลผลการแสดงตนและลงมติ ก่อนประชุมสภาทุกครั้ง เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ติดตั้งจะต้องตรวจสอบการทำงานของระบบทั้ง Software และ Hardware กล่าวคือ ตรวจสอบทุกฟังก์ชันของระบบ Software และเครื่องลงคะแนนทุกเครื่อง ระบบไมโครโฟน ไฟสถานะของเครื่องอ่านบัตร โดยใช้มาตรฐานข้อมูลทดสอบที่ไม่ใช่ฐานข้อมูลของสมาชิก (Hardware) ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้อย่างเรียบร้อย ซึ่งการตรวจสอบทุกครั้งอุปกรณ์ทุกหน่วยทั้งบนบัลลังก์และแถวที่นั่งของสมาชิกไม่เคยมีปัญหาของระบบ นายชัยรัตน์มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเบิกความตามข้อเท็จจริงที่ตนรู้เห็นจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ คำเบิกความของนายชัยรัตน์จึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นความจริงได้ เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงการแสดงตนและลงมติการประชุมสภาผู้แทนราษฎรของจำเลยก่อนและหลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ตามรายรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ. ๑๑ ที่ไม่ปรากฏว่ามีความผิดพลาดหรือบกพร่องเกี่ยวกับระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แต่อย่างใด ทั้งข้ออ้างที่ปรากฏตามทางไต่สวนของจำเลยเกี่ยวกับความผิดพลาดหรือบกพร่องของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ก็เป็นเพียงความผิดพลาดหรือบกพร่องของการประมวลผลอันเกิดจากผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งพึงใช้ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ฟังได้ว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ไม่มีความผิดพลาดหรือบกพร่อง แม้ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ มีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คนก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากนายชัยรัตน์ว่า เมื่อสมาชิกใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติเข้ากับเครื่องอ่านบัตรเครื่องใดแล้วสามารถดึงบัตรหน่วยนั้นออกจากเครื่องอ่านบัตรได้ โดยเมื่อเวลาการส่ง

ข้อมูลไปยังระบบคอมพิวเตอร์ประมาณ ๒ ถึง ๕ วินาที เนื่องจากระบบเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภา มีจำนวนหลายร้อยหน่วยจึงต้องใช้เวลารับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์แต่ละหน่วยกับระบบประมวลผลส่วนกลาง ทั้งนี้ ข้อมูลที่ลงมติจะเข้าสู่ฟังก์ชันการคำนวณและประมวลผลคะแนนของระบบคอมพิวเตอร์สั่งการโดยอัตโนมัติและข้อมูลจะไม่สูญหาย สมาชิกยังสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์หน่วยอื่นมาเสียบและกดลงมติในเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดิมได้ทันที โดยระบบจะคำนวณและประมวลผลข้อมูลของบัตรที่สมาชิกเสียบและกดปุ่มลงคะแนนเข้ามาใหม่โดยอัตโนมัติ เช่นนี้ ระหว่างที่ประธานในที่ประชุมยังไม่ได้สั่งปิดการลงคะแนน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้ช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนนเสียงได้ ซึ่งเป็นช่องทางให้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นมาลงคะแนนเสียงได้โดยง่ายและไม่มีผู้ใดรู้เห็น ทั้งทางใดส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยจำไม่ได้ว่าขณะที่จำเลยไปร่วมเสวนานั้น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ที่ใด จำเลยจำไม่ได้ว่าสลับบัตรอิเล็กทรอนิกส์และเบิกบัตรสำรองหรือไม่ จำไม่ได้ว่าเมื่อกลับจากงานเสวนาพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ใด ซึ่งมีลักษณะเป็นการเลื่อนลอยและง่ายต่อการกล่าวอ้าง และที่จำเลยอ้างว่าจำเลยไม่จำต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลงมติให้ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ผ่านความเห็นชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความจากคำเบิกความนายวิเชียร ขวลิต ว่า ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องให้ความเห็นชอบ และจำเลยเบิกความว่า ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องเห็นชอบทั้งหมด แต่จำเลยกลับไม่อยู่ในที่ประชุมเพื่อลงมติร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แสดงถึงการไม่ให้ความสำคัญต่อร่างพระราชบัญญัตินั้นซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเห็นชอบอันเป็นการขัดแย้งกันในตัวเอง และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยต้องการแสดงให้เห็นว่าจำเลย

ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ด้วย ทำให้ข้ออ้างของจำเลยดังกล่าวรับฟังเป็นความจริงไม่ได้ พฤติการณ์ที่จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แต่มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ประกอบกับระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่มีความผิดพลาดหรือบกพร่อง และช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นช่องทางให้สามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นมาลงมติได้ ทำให้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แทนจำเลยซึ่งเป็นการกระทำโดยมิชอบ เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่เป็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนคือผู้ที่เข้าประชุมและอยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน และไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพิจารณานั้น ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย การกระทำของจำเลยจึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ ทั้งการที่จำเลยซึ่งมีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่กลับฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แทนจำเลย ดังวินิจฉัยข้างต้น ทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นกรณีที่จำเลยอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ถือได้ว่าเป็นปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง เมื่อการกระทำความผิดของจำเลยดังกล่าวอาจทำให้ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญ ไม่สามารถใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ อันเป็นการทำลายระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องที่ร้ายแรง สมควรลงโทษจำคุกเพื่อมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือเป็นเยี่ยงอย่าง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี

นายเทพ อิงคสิทธิ

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม ๑๙ /๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม ๑๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาล

ที่ ๑๐ พ.ศ.จำเลยได้ลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทำเป็น ๓ วาระรวด โดยวาระที่ ๑ รับหลักการ ลงมติเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ น. จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๔๖๙ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข จากนั้นวาระที่ ๓ ลงมติเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๔.๐๑ น. จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๔๖๘ จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕ นาฬิกา จำเลยได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มีชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรรวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร คณะกรรมการป.ป.ช.พิจารณาแล้วมีมติว่าการกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาตามข้อกล่าวหา และได้ส่งรายงาน เอกสาร พร้อมความเห็นมายังโจทก์ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากทางไต่สวนและพยานหลักฐานของคู่ความแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ปรากฏตามหนังสือ รับรองเอกสารหมาย จ. ๓ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดให้ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) เป็นสถานที่สำหรับใช้ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นการ ชั่วคราว ตามประกาศสภาผู้แทนราษฎรและหนังสือลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมาย ล. ๑๔ และ จ. ๗ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) มีที่นั่งและช่องเสียบบัตรแสดงตนและ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกทั้งหมด ๕๐๐ คน เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ มี การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้อง จันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ จำเลยได้ลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม การ ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันดังกล่าว ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญ ราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ...ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ โดยในการพิจารณาร่าง พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กระทำเป็น ๓ วาระรวด วาระที่ ๑ รับหลักการ ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาไม่มีการแก้ไข วาระที่ ๓ ลงมติ เสร็จสิ้นเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงมติทั้ง วาระที่ ๑ ลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ และวาระที่ ๓ ลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ปรากฏตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญ ประจาปีครั้งที่หนึ่ง) หน้า ๔๘๙ และหน้า ๕๑๓ ตามลำดับ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตาม รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสาร หมาย จ. ๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ.ข้อ ๓ โดยจำเลยเป็นผู้ลงมติลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หลังจากนั้นจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้มที่ ๒ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ กระทั่งเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ที่ประชุมเลิกประชุม ซึ่งในช่วงเวลาที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ...จำเลยได้จัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ร่วมเป็นวิทยากร เกี่ยวกับที่มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ...ทั้งวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ จำเลยได้ไปแจ้งความไว้ ปรากฏตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมาย ล. ๑๙

ปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยก่อนว่า จำเลยอยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะเกิดเหตุที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามฟ้องหรือไม่ ประเด็นนี้ได้ความจากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ ผู้ร่วมเป็นวิทยากรกับจำเลยว่าย พยานไปร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” เวทีเสวนาเริ่มเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง จำเลยร่วมเสวนาดังกล่าวด้วย หลังจากนั้นจำเลยเป็นประธานแจกของที่ระลึกให้แก่พยาน พยานพูดคุยกับผู้ร่วมงานอีกประมาณ ๑๕ นาที แล้วจึงออกจากงานเวลา ๑๕ นาฬิกา โดยมีข้อมูลปรากฏในไหม้ไลน์ส่วนตัวของพยานที่บ้านทิกในแอปพลิเคชัน Google Map ระบุว่า

ได้อยู่ที่อาคารที่จัดงานเสวนาในช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ เป็นหลักฐานประกอบให้น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังได้ความจากนางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดงานเสวนาดังกล่าวอีกว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาเมื่อเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา ทั้งนางสาวอัจฉรายังได้เขียนหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อพนักงานสอบสวนในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่า ใช้เวลาเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๒๔ ซึ่งสอดคล้องกับที่จำเลยชี้แจงข้อกล่าวหาเพิ่มเติมว่าจำเลยอยู่ทำงานเสวนาประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๓๗ ดังนี้ เมื่อจำเลยไปร่วมงานเสวนาตั้งแต่วันที่ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ทำงานประมาณ ๑ ชั่วโมง ย่อมแสดงว่าในช่วงเวลาดังกล่าวจำเลยมิได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการลงมติเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา อนึ่งหากจำเลยเดินทางกลับเข้าห้องประชุมก่อนเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา เมื่อขณะนั้นได้มีการตรวจสอบองค์ประชุมกัน จำเลยก็อยู่ในฐานะที่สามารถแสดงตนได้ แต่ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ กลับไม่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนหรือโต้แย้งทักท้วงแต่อย่างใด แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๔๓ แสดงว่าจำเลยเพิ่งกลับเข้ามาประชุมในเวลาทีลงคะแนนนั้น ส่วนที่จำเลยต่อสู้โดยบ่ายเบี่ยงอ้างว่าจำเลยไม่สามารถจำรายละเอียดเหตุการณ์ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุได้ทั้งหมดเนื่องจากระยะเวลาผ่านมานานแล้ว จำเลยจำไม่ได้ว่าวันเกิดเหตุจำเลยได้กดหรือไม่ได้กดลงมติ หรือแสดงตนในคราวใด เรื่องใดบ้าง และจำเวลาที่จำเลยออกจากงานเสวนาไม่ได้นั้น ข้อต่อสู้ของจำเลยดังกล่าวเป็นการปฏิเสธที่เลื่อนลอยโดยไม่มีพยานหลักฐานมารับฟังประกอบให้น้ำหนักน่าเชื่อถือ อันเป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้างจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง ประการที่สำคัญกลับได้ความจากจำเลยเองเบิกความตอนหนึ่งว่า ในเวลาที่ปรากฏการลงมติเป็นไปได้ว่าจำเลยไม่อยู่ในห้องประชุม และจำเลยยังแจ้งความไว้เป็นหลักฐานว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มี

ผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นข้อจําเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจําเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจําเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนา ตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมาย ล.๑๙ ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้สำคัญที่แสดงให้เห็นว่า จําเลยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่ได้ลงคะแนนในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ส่วนที่จําเลยเบิกความอ้างว่าอยู่ที่งานเสวนาเพียงประมาณ ๓๐ นาที และนางสาวอัจฉราเบิกความอ้างว่า วิทยากรทุกคนลงจากเวทีประมาณ ๑๔ นาฬิกา นั้น ก็เป็นข้อเท็จจริงที่เพี้ยนยกขึ้นมากล่าวในภายหลังจากจําเลยถูกฟ้องคดีนี้แล้วซึ่งแตกต่างจากข้อเท็จจริงที่เคยมีหนังสือชี้แจงพนักงานไต่สวนในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่า จําเลยอยู่ที่งานเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๒๔ และ จ.๓๗ อันทำให้เป็นข้อพิรุธมีน้ำหนักน้อย อีกทั้งหากพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ฟังได้ว่า ภายหลังการเสร็จการเสวนา จําเลยต้องมอบของที่ระลึกแก่วิทยากรและตัวแทนเครือข่ายสตรีและแม่บ้านชุมชนต่างๆ ที่เข้าร่วมงาน และจําเลยยังต้องใช้เวลาสำหรับการเดินทางกลับห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งจําเลยเบิกความว่าใช้เวลาประมาณ ๕ นาที จึงเป็นไปได้ที่จําเลยจะสามารถกลับไปลงคะแนนตามห้องวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ได้ทัน ดังนี้ พยานหลักฐานตามการไต่สวนดังวินิจฉัยมาเมื่อรับฟังประกอบเข้าด้วยกันจึงฟังได้ว่า จําเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะเกิดเหตุที่มีการแสดงตนและลงคะแนนร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจําเลยแสดงตนและลงมติทั้งสองคราวตามฟ้องเกิดขึ้นจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ในข้อนี้ได้ความจากนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่า การจะปรากฏผลการแสดงตนหรือลงมติว่ามีชื่อสมาชิกคนใดลงคะแนนว่าอย่างไร จะต้องเริ่มจากประธานที่ประชุมมีคำสั่งให้ลงมติ

เปิดระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งจะมีการล้างข้อมูลเก่าออกก่อน จากนั้นจะต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของสมาชิกเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง กับต้องกดปุ่มลงคะแนนด้วย หากขาดขั้นตอนอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใด ๆ โดยการทำงานของเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานร่วมกันระหว่างระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ (Chip Card) เป็นสื่อกลาง พยานเป็นข้าราชการได้เบิกความตามความรู้ทางเทคนิคจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยตรง โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงให้เห็นเป็นประการอื่นอีก จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยในเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์แล้ว จะไม่แสดงผลปรากฏชื่อจำเลยลงคะแนน เพราะขาดปัจจัยสำคัญคือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนที่มีข้อมูลของจำเลยอันจำเป็นแก่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการทำการประมวลผลชื่อจำเลยออกมาได้ ดังจะเห็นได้จากทั้งก่อนและหลังวันเกิดเหตุก็ไม่เคยมีการบันทึกในรายงานการประชุมว่ามีสมาชิกรายอื่นประสบปัญหากรณีที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแล้วปรากฏรายชื่อลงคะแนนดังเช่นที่จำเลยอ้าง แม้แต่ข้อโต้แย้งของจำเลยที่กล่าวอ้างถึงข้อบกพร่องผิดพลาดของระบบการลงคะแนนด้วยเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ก็คงเป็นการโต้แย้งแต่เฉพาะในช่วงเวลาที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เพียง ๒ ครั้ง เท่านั้น ส่วนการแสดงตนและลงคะแนนในวันเดียวกันในช่วงก่อนเวลาเกิดเหตุคือ เมื่อเวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา ๑๒.๑๘ นาฬิกา ๑๒.๕๙ นาฬิกา ๑๓.๐๒ นาฬิกา และ ๑๓.๒๒ นาฬิกา รวม ๕ ครั้ง ก็ดี การแสดงตนและลงคะแนนในวันเดียวกันในช่วงหลังเวลาเกิดเหตุ คือ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ๑๕.๓๘ นาฬิกา ๑๕.๓๙ นาฬิกา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ๑๗.๓๖ นาฬิกา ๑๗.๔๐ นาฬิกา และ ๑๗.๔๙ นาฬิกา รวม ๗ ครั้ง ก็ดี ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข

จ.๑๑ แฟ้มที่ ๑ แผ่นที่ ๓๓๔, ๓๕๓, ๔๐๗, ๔๒๔, ๔๔๘, ๔๘๙, ๕๑๓, แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖, ๖๔๓, ๖๖๙, ๖๘๓, ๗๔๖, ๗๖๑, ๗๘๑, ๗๙๖ ไม่ปรากฏว่าได้เกิดปัญหานี้กับจำเลย หรือสมาชิกรายอื่นแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อที่จำเลยอ้างว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิด ความผิดพลาดขึ้นในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยเป็นเหตุการณ์ เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงเวลาที่ฟังว่าจำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นข้อ สันนิษฐานที่เลื่อนลอยไร้พยานหลักฐานสนับสนุนรับฟังไม่ได้ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การประชุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันเวลาเกิดเหตุมีความวุ่นวาย เนื่องจากเป็นการทดลองใช้ระบบ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการแสดงตนและลงคะแนนเป็นครั้งแรกโดยยังไม่ได้ตรวจรับงาน ประกอบกับห้องประชุมจันทรมีจำนวนที่นั่งและเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ๓๕๖ เครื่อง จึงไม่เพียงพอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน ทำให้ต้องสลับกันใช้ช่องเสียบบัตร ทั้งสมาชิกที่ไม่อยู่ในห้องประชุมต้องรีบเข้ามาในห้องประชุมเพื่อลงคะแนน โดยมีนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง และนายวิเชียร ขวาลิต มาเบิกความสนับสนุน ความดังกล่าว แต่ก็ปรากฏว่าความบกพร่องผิดพลาดที่เกิดขึ้นตามรายงานการประชุม เอกสาร หมาย จ.๑๑ เป็นปัญหาที่สมาชิกแจ้งเหตุขัดข้องต่อประธานที่ประชุม เกี่ยวกับพบเครื่องเสียบบัตรค้าง กดออกเสียงลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นสถานะแสดงว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียบบัตร อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนแต่เครื่องขึ้นสถานะว่าบัตรใช้ไม่ได้ ออกเสียงลงคะแนนเห็นด้วยแต่ เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งเหตุขัดข้องเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกรณีที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ มีการทำงานครบทั้ง ๓ ส่วน ประกอบด้วย ๑. ระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) คือ เครื่องอ่านบัตร อิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน ๒. ระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่ง คอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน ๓. บัตร ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ อันทำให้ระบบสามารถทำงานได้ เพียงแต่เกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอน ของการประมวลผลเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากกรณีที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนตามที่จำเลยอ้าง เพราะการที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนน

นั้นไม่สามารถประมวลผลใด ๆ ได้เลย จำเลยจึงไม่อาจยกเอาเหตุอื่นที่อาจเกิดขึ้นได้มาเปรียบเทียบกับเพื่อให้เห็นว่า ข้ออ้างของจำเลยกลับกลายเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ไปด้วยพยานหลักฐานตามการไต่สวนจึงฟังได้ว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองคราวตามฟ้องมิได้เกิดจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

สำหรับที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น และไม่ได้ยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลย โดยจำเลยจำไม่ได้ว่าขณะไปร่วมงานเสวนานั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยอยู่ที่ใด และจำไม่ได้ว่าหลังกลับจากงานเสวนาได้พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยที่ใด เพราะเหตุการณ์เกิดขึ้นนานแล้ว นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ดังที่วินิจฉัยข้างต้นว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนนั้นจะต้องเป็นผลมาจากเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนน หากจำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนติดตัวไปงานเสวนาด้วย ย่อมไม่อาจปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนได้ ดังนี้ เมื่อปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนจึงฟังได้ว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยยังคงอยู่ที่ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในเวลาเกิดเหตุ และจะมีเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่ประธานที่ประชุมมีคำสั่งให้ลงคะแนน ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่า ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงคะแนนในเวลาเกิดเหตุตามฟ้อง ซึ่งแม้ตามการไต่สวนจะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่าจำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยก็ตาม แต่การที่จำเลยเป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยด้วยตนเองในเวลาใกล้ชิดก่อนเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุจำเลยก็ยังคงใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนด้วยตนเอง จึงพอ

อนุমানได้ว่าจำเลยเป็นผู้ครอบครองเก็บรักษาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้กับตนเองทั้งเวลาก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ กรณีไม่มีข้อสงสัยว่าจะมีผู้ใดลอบเอาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยไปและส่งกลับคืนโดยจำเลยไม่รู้เห็นเกี่ยวข้องได้ ที่จำเลยอ้างว่า จำเลยรีบออกจากห้องประชุมจนหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนน เป็นทำนองว่ามีสมาชิกรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยโดยที่จำเลยไม่ยินยอมนั้น เป็นข้อกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่สมเหตุสมผลฟังไม่ขึ้น เนื่องจากขณะเกิดเหตุเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ซึ่งจำเลยอ้างว่าเป็นร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน่าจะเห็นชอบทั้งหมดอยู่แล้ว อีกทั้งร่างกฎหมายฉบับนี้มีได้เป็นร่างกฎหมายที่จะนำไปสู่การรับผิดชอบทางการเมืองโดยต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือลาออกในกรณีสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบ นอกจากนั้น พรรคการเมืองที่จำเลยสังกัดก็มีได้กำหนดแนวทางว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคจะต้องลงมติอย่างไร กรณีจึงไม่ปรากฏเหตุผลความจำเป็นหรือผลประโยชน์อื่นใดที่จะเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้อื่นต้องเสี่ยงลักลอบใช้บัตรแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยโดยที่จำเลยมิได้ยินยอม ส่วนที่จำเลยอ้างอีกว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนเป็นบัตรชั่วคราวจึงไม่มีรูปและไม่ได้พิมพ์ชื่อชัดเจน ทำให้สมาชิกรายอื่นอาจนำไปใช้โดยผิดหลง นั้น ไม่ปรากฏว่ามีปัญหาในลักษณะนี้เกิดขึ้นกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น และหากเป็นดังที่จำเลยอ้าง เมื่อจำเลยได้รับบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนคืน แสดงว่าผู้ที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยและจำเลยต้องรู้เรื่องผิดหลงแล้ว ทั้งจำเลยและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวจะต้องแจ้งข้อผิดพลาดและให้มีการแก้ไขผลการลงคะแนนให้ถูกต้องเนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่สามารถปล่อยให้ผ่านไปได้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าทั้งจำเลยหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดมีการแจ้งให้ดำเนินการเช่นนั้น ข้ออ้างของจำเลยในเรื่องนี้จึงไม่น่าหนักให้รับฟัง อีกทั้งข้อเท็จจริงจากการไต่สวนกลับได้ความว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใดอภิปรายเพื่อแก้ไขหรือคัดค้านหรือไม่เห็นชอบด้วย โดย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทบทั้งหมดรวมถึงจำเลยต่างเห็นความสำคัญและประสงค์จะแสดงออกให้ปรากฏหลักฐานว่าเห็นชอบร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่ขณะนั้นจำเลยมีภารกิจจำเป็นต้องไปร่วมงานเสวนาที่จำเลยจัดขึ้นในช่วงเวลาคาบเกี่ยวพร้อมกัน จึงถือเป็นมูลเหตุจูงใจเฉพาะตัวของจำเลยที่จำเป็นต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่สมาชิกรายอื่นให้ช่วยลงคะแนนแทนจำเลย เพื่อให้ปรากฏชื่อจำเลยมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างกฎหมายสำคัญดังกล่าว พฤติการณ์แห่งคดีดังวินิจัยจึงมีเหตุผลและน้ำหนักให้เชื่อได้ว่า จำเลยมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องและให้ความยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยแทนจำเลย หากให้มีผู้ใดกลั่นแกล้งทางการเมืองดังที่จำเลยอ้างไม่พยานหลักฐานตามการไต่สวนจึงฟังได้ว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลย ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน

ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การไม่ลงมติของจำเลยไม่ได้ส่งผลต่อการพิจารณาเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าว และปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยไม่มีการโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง ในทำนองว่าไม่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ กำหนดจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมที่จะเป็นองค์ประชุมไว้ชัดเจน การแสดงตนของสมาชิกจึงย่อมเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งการลงมติถือเป็นเรื่องเฉพาะตัวที่สมาชิกแต่ละคนจะต้องกระทำแต่ละครั้งด้วยตนเอง ดังนั้น การที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลย ย่อมมีผลกระทบต่อการตรวจสอบองค์ประชุม และเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ โดยเฉพาะการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยทุจริตหรือเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแล้ว แม้การกระทำผิดของจำเลยจะไม่มีผลถึงกับทำให้กระบวนการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวต้องเสียไป แต่ก็มิใช่เหตุที่จำเลยจะนำมาอ้างเพื่อให้การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดไปได้ ส่วนที่จำเลยอ้างอีกว่า จำเลยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเอกสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนโดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใด ๆ มิได้ นั้น เห็นว่าการใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวย่อมต้องชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย มิได้หมายความว่ารวมถึงกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้ผู้อื่นลงมติแทนตนเองได้ เพราะจะเป็นการอ้างใช้เอกสิทธิ์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมากระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยในข้อนี้จึงไม่อาจนำมารับฟังให้พ้นผิดได้

จากเหตุผลที่ได้วินิจฉัยดังกล่าวข้างต้นฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ โดยจำเลยซึ่งไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอม

ของจำเลยเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยมีเจตนาทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยเพิ่งได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร เป็นสมัยแรก อีกทั้งยังไม่เคยทำหน้าที่ในการลงมติพิจารณาร่างกฎหมายสำคัญมาก่อนเกิดเหตุ นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมอีกว่า จำเลยได้กำหนดวันจัดงานเสวนาไว้ก่อนแล้วและไม่สามารถเลื่อนวันจัดงานได้เนื่องจากได้เชิญพิธีกรและผู้ร่วมงานไว้แล้ว ส่วนการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอนั้น เป็นการนัดประชุมเป็นการเร่งด่วนภายหลัง และถือเป็นการพิจารณาร่างกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับเหรียญของพระมหากษัตริย์ อันเป็นเหตุผลที่ทำให้เชื่อว่า จำเลยที่เพิ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกย่อมไม่ประสงค์ขาดการประชุม จึงได้ก่อให้เกิดการกระทำผิดคดีนี้เพราะขาดความยั้งคิด อีกทั้งเมื่อพิจารณากิจกรรمانเสวนาที่จำเลยจัดขึ้นก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนที่จำเลยทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎร กรณีมีเหตุสมควรที่จะรอการลงโทษ โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ , ๓๐

นายสิทธิศักดิ์ วนะชกิจ

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙ /๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๕ /๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม วันเกิดเหตุ เวลากลางวัน ระหว่าง ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย หรือให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลย ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริต อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมาย

ของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ข้อเท็จจริงที่คู่ความแถลงรับกันตามรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ ได้ความว่า ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม

ก่อนลงมติ เวลา ๑๒.๐๙ น. จำเลยแสดงตนลำดับที่ ๑๓๗ เลขที่บัตร ๑๕๐

เวลา ๑๒.๑๘ น. จำเลยลงมติดังดใช้ข้อบังคับข้อ ๔๖ วรรคสอง และข้อ ๕๐ กรณีพิจารณาร่าง พ.ร.บ.เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.... ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แพ้ม ๑ หน้า ๓๕๓

ที่ประชุมพิจารณาผ่าน ๓ วาระรวด

เวลา ๑๒.๕๙ น. จำเลยแสดงตนลำดับ ๑๓๗ เลขที่บัตร ๑๕๐

เวลา ๑๓.๐๒ น. จำเลยลงมติวาระที่ ๑ ลำดับ ๑๔๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แพ้ม ๑ หน้า ๔๒๔

เวลา ๑๓.๒๒ น. จำเลยลงมติวาระที่ ๓ ลำดับ ๑๔๐ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แพ้ม ๑ หน้า ๔๔๘

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่าง พ.ร.บ.เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.... วาระที่ ๑ รับหลักการ ที่ประชุมลงมติเวลา ๑๓.๔๑ น. มีชื่อจำเลยลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แพ้ม ๑ หน้า ๔๘๙

วาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ น. มีชื่อจำเลยลำดับที่ ๑๔๓

เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๑
หน้า ๕๑๓

ต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.... เวลา ๑๕.๐๕ น. จำเลยไม่ได้แสดงตน

เวลา ๑๕.๐๙ น. จำเลยลงมติลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๖๔๓

เวลา ๑๕.๓๘ น. จำเลยแสดงตนลำดับที่ ๑๓๐ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๖๖๙

เวลา ๑๕.๓๙ น. จำเลยลงมติลำดับที่ ๑๒๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๖๘๓

เวลา ๑๗.๓๓ น. จำเลยแสดงตนลำดับที่ ๑๒๒ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๗๔๖

เวลา ๑๗.๓๖ น. จำเลยลงมติลำดับที่ ๑๒๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๗๖๑

เวลา ๑๗.๔๐ น. จำเลยแสดงตนลำดับที่ ๑๑๔ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๗๘๑

เวลา ๑๗.๔๙ น. จำเลยลงมติลำดับที่ ๑๒๗ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้ม ๒ หน้า ๗๙๖

จำเลยเข้าร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุม
ชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งจำเลยเป็นผู้จัด

โจทก์นำสืบว่า เวลา ๑๓.๔๒ นาฬิกา จำเลยไปร่วมงานเสวนารายการแบ่งปันความรู้ บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นช่วงเวลาการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.... เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา จำเลยลงมติลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยลงมติลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ จำเลยนำสืบรับว่าไปร่วมงานเสวนาด้วย จำเลยรีบร้อนออกจากสภาผู้แทนราษฎรไปจนอาจทำให้ลืมพกบัตรลงมติไปกับตัว จำเลยไปร่วมงานเสวนาเพียง ๓๐ นาที จำเลยลืมปลดบัตรประจำตัวเข้าออกรัฐสภา จำเลยไม่ได้ฝากบัตรไว้กับบุคคลอื่น หรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำบัตรไปใช้ลงคะแนนแทน ได้ความดังกล่าว ข้อเท็จจริงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุตามฟ้อง ช่วงเวลาที่โจทก์ฟ้อง มีการลงมติโดยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยจริง ในขณะที่ตัวจำเลยไม่อยู่ในสภาผู้แทนราษฎร จำเลยแก้ตัวว่าระบบการลงคะแนนอาจผิดพลาด จำเลยไม่ได้ฝากบัตรลงคะแนนไว้กับบุคคลอื่นเลย เห็นว่าการลงมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎรเป็นการปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญยิ่งในฐานะตัวแทนผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย จึงต้องเป็นไปด้วยความรับผิดชอบที่สูง ขอนำสืบแก้ตัวของจำเลยไม่มีเหตุผลให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริงตามที่โจทก์ฟ้อง การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี

นายประทีป อ่าววิจิตรกุล

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธนิภานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำเลยลงชื่อเข้าประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกระทำเป็น ๓ วาระรวด โดยวาระที่ ๑ รับหลักการ ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาการแก้ไข ไม่มีการแก้ไข วาระที่ ๓ ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๐๐ นาฬิกา แต่จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ให้กับ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลย กดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในวาระที่ ๑ และที่ ๓ ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มีข้อบกพร่อง อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำเลยลงชื่อเข้าประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกระทำเป็น ๓ วาระรวดวาระที่ ๑ รับหลักการ ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ผู้เข้าร่วมประชุม ๔๖๙ เห็นด้วย ๔๖๗ ไม่เห็นด้วย ๐ งดออกเสียง ๐ ไม่ลงคะแนน ๒ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข วาระที่ ๓ ลงมติเสร็จสิ้นเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ผู้เข้าร่วมประชุม ๔๖๘ เห็นด้วย ๔๖๖ ไม่เห็นด้วย ๐ งดออกเสียง ๐ ไม่ลง คะแนน ๒ ในรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ มีชื่อจำเลยลงมติทั้งวาระที่ ๑ และที่ ๓ แต่ในช่วงเวลาประมาณ ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐

นาฬิกา มีงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัลที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล ที่จำเลยเป็นเจ้าของภาพจัดขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ โดยเห็นควรวินิจฉัยเสียก่อนว่าโจทก์มีภาระในการพิสูจน์การกระทำและเจตนาของจำเลยให้ครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคแรก กำหนดให้การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ... และวรรคสอง กำหนดให้ศาลนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ... และวรรคสาม กำหนดให้ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงาน อื่นของ รัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ การดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ใช้ระบบการไต่สวนจึงแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาในศาลยุติธรรมทั่วไปซึ่งใช้ระบบการกล่าวหา โดยในระบบการกล่าวหา เมื่อโจทก์ฟ้องคดีอาญาแล้วต้องนำเสนอพยานหลักฐาน และเป็นผู้ที่มีภาระการพิสูจน์การกระทำและเจตนาของจำเลยให้ครบองค์ประกอบของความผิด จำเลยต่อสู้คดีโดยนำเสนอพยานหลักฐานเพื่อหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ ศาลจะรับฟังและวินิจฉัยจากพยานหลักฐานของโจทก์และจำเลยที่เสนอมา รวมทั้งพิจารณาถึงภาระการพิสูจน์ของโจทก์ แต่คดีในศาลฎีกา

แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ใช้การไต่สวน โดยเพียงให้ศาลนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นหลักในการพิจารณา หาได้บังคับให้ศาลต้องฟังตามคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยสิ้นเชิงไม่ การไต่สวนย่อมมุ่งหมายเพื่อให้ศาลแสวงหา รวบรวม และดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ศาลใช้ในการรับฟังเพื่อใช้ประกอบการวินิจฉัย จำเลยยังคงมีสิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ที่จะเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้ศาลพิจารณา ซึ่งหากศาลเห็นว่าหลังจากรับฟังทั้งสองฝ่ายแล้วยังไม่ได้ความกระจ่างชัดในข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใด เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ให้ศาลมีอำนาจหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่คู่ความฝ่ายใด โดยศาลสามารถเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำจนกระทั่งศาลได้ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจนเป็นที่พอใจ คดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงหาใช่ว่าโจทก์ต้องมีการการพิสูจน์ดังที่จำเลยต่อสู้ไม่

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า จำเลยอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติเวลา ๑๓.๔๑ และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา หรือไม่ เห็นว่า พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ กุมารแพทย์ประจำโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และเป็นวิทยากรร่วมกันในงานเสวนาวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ แผ่นที่ ๙๑๑ - ๙๑๕ และเบิกความยืนยันว่า เดินทางไปถึงงานประมาณ ๑๒.๓๐ นาฬิกา และอยู่จนถึง ๑๕.๐๐ น. ตาม Google Map ส่วนตัวที่บันทึก timeline ไว้ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ ระยะเวลา ๑๓.๐๐ น. งานยังไม่เริ่ม พยานพบจำเลยหลัง ๑๓.๐๐ นาฬิกา เมื่อมาแล้วมีการพูดคุยเตรียมงานกับพยาน ขึ้นเวทีเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ น. ใช้เวลาบนเวที

ประมาณ ๑ ชั่วโมงเศษ ลงจากเวทีที่มีการพูดคุยกันระหว่างจำเลย พยาน และนางสาวทักษอร จำเลยเป็นคนมอบของที่ระลึกให้วิทยากร มีการถ่ายรูปร่วมกัน พยานออกจากงานเวลา ๑๕.๐๐ น. สอดคล้องกับนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ดารานักแสดง ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมายเลข ๒๖ แผ่นที่ ๙๑๖ - ๙๒๑ ว่า เป็นวิทยากรในงานเสวนาร่วมกับจำเลยและพันเอกอดิสรณ์ หลังจากจบงานเสวนามีการถ่ายรูปร่วมกัน พยานก็เบิกความรับว่า ในงานเสวนาจำเลยไม่ใช่วิทยากรหลัก หลังจากเสร็จการเสวนาจำเลยเป็นผู้แจกของที่ระลึกให้วิทยากร ซึ่งพันเอกอดิสรณ์เป็นกุมารแพทย์และเป็นข้าราชการทหาร ให้การและเบิกความไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของเวลา ทั้งไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ไม่มีเหตุที่ต้องให้การปรักปรำจำเลย ทำให้ฟังได้ว่าเวลาที่มีการเสวนากันบนเวทีนั้นเริ่มประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา จนถึง ๑๔.๓๐ นาฬิกาเศษ หลังจากเสร็จจากการเสวนา ก็ยังมีการมอบของที่ระลึกให้วิทยากรและมีการถ่ายรูปร่วมกัน ช่วงระยะเวลาทั้งหมดเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า จำเลยเป็นวิทยากรอยู่ในงานเสวนาร่วมกับพันเอกอดิสรณ์และนางสาวทักษอร โดยจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการกดแสดงตนและลงมติเวลา ๑๓.๔๑ และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ระบบการลงคะแนนขัดข้องหรือผิดพลาดหรือไม่ นายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนน ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมายเลข ๒๘ แผ่นที่ ๙๒๖ - ๙๓๗ และเบิกความยืนยันว่า การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์กดแสดงตนและลงมติเป็นการทำงานร่วมกันของระบบ Hardware ได้แก่เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนนกับระบบ Software ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิดปิดการลงคะแนน การคำนวณ

และประมวลผลคะแนน เมื่อประธานในที่ประชุมเปิดให้กตแสดงตนและลงมติ สมาชิกสภาจะต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเข้าเครื่องอ่านบัตร กดยืนยันแสดงตน และกดลงมติดือกเสียงลงคะแนน หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใดๆ บัตรหนึ่งใบสามารถลงมติได้เพียงหนึ่งเสียงและแสดงผลตามมติที่กดลงคะแนน หากมีการใช้ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรอง ระบบจะประมวลผลข้อมูลให้กับบัตรที่เสียบบัตรเข้าเครื่องอ่านบัตรเป็นลำดับแรก หลังจากประธานปิดการลงคะแนน จะมีเอกสารพิมพ์ผลออกมา มีลำดับที่และเลขที่บัตรของสมาชิกสภา เลขที่บัตรจะเป็นเลขที่ของสมาชิกสภาที่ลงคะแนนเสียง ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ จำเลยเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยจำเลยกดแสดงตนและกดลงมติรวม ๕ ครั้ง ได้แก่เวลา ๑๒.๐๙, ๑๒.๑๘, ๑๒.๕๙, ๑๓.๐๒ และ ๑๓.๒๒ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๓๓๔, ๓๕๓, ๔๐๗, ๔๒๔ และ ๔๔๘ ตามลำดับ จากนั้นเป็นการกดลงมติในเวลาที่เกิดเหตุคดีนี้คือเวลา ๑๓.๔๑ และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๔๘๙ และ ๕๑๓ ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับเวลาที่จำเลยอยู่ในงานเสวนาดังที่วินิจฉัยไปข้างต้น แต่ตามรายงานการประชุมมีชื่อจำเลยกดลงมติทั้งสองครั้ง ต่อมาเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมให้กตแสดงตน ไม่พบชื่อของจำเลยในการกตแสดงตนตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๖๒๔ - ๖๓๖ หลังจากนั้นเมื่อมีการลงมติในเรื่องอื่นๆอีก ๗ ครั้ง พบชื่อของจำเลยในการกตแสดงตนและกดลงมติทั้ง ๗ ครั้ง ได้แก่เวลา ๑๕.๐๙, ๑๕.๓๘, ๑๕.๓๙, ๑๗.๓๓, ๑๗.๓๖, ๑๗.๔๐ และ ๑๗.๔๙ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๖๔๓, ๖๖๙, ๖๘๓, ๗๔๖, ๗๖๑, ๗๘๑ และ ๗๙๖ ตามลำดับ ทั้งก่อนและหลังเวลาเกิดเหตุ จำเลยไม่เคยโต้แย้งแจ้งประธานในที่ประชุมว่า จำเลยไม่สามารถกตแสดงตนและลงมติได้ ไม่เคยโต้แย้งว่าระบบขัดข้องหรือผิดพลาด จำเลยโต้แย้งเฉพาะเวลา ๑๓.๔๑ และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ว่า ระบบขัดข้องหรือผิดพลาด ซึ่งนายชัยรัตน์ ทาริยา ก็ยืนยันว่า

ตั้งแต่ใช้เครื่องลงคะแนนมา ไม่มีปัญหาเรื่องระบบของเครื่อง ปัญหาที่สมาชิกสภาแจ้งเหตุขัดข้องได้แก่ พบเครื่องเสียบบัตรค่าง กดลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นว่ายังไม่ได้ลงคะแนน ออกเสียงว่าเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งสมาชิกสภาก็แจ้งทักท้วงต่อประธานในที่ประชุม ประธานก็ให้บันทึกไว้ตามที่ปรากฏในการกตแสดงตนและลงมติเอกสารหมายเลข จ.๑๑ แต่กรณีของจำเลยกลับไม่ปรากฏว่าจำเลยมีการแจ้งใดๆต่อประธานในที่ประชุมตลอดระยะเวลาการประชุม จึงเชื่อได้ว่าระบบการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์กตแสดงตนและกดลงमतออกเสียงไม่ได้เกิดขัดข้องหรือผิดพลาดแต่อย่างใด

ปัญหาต้องวินิจฉัยสุดท้ายมีว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยทุจริตหรือโดยมิชอบและก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ เห็นว่า ก่อนเกิดเหตุระหว่างเวลา ๑๒.๐๙ ถึง ๑๓.๒๒ นาฬิกา จำเลยอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยจำเลยกตแสดงตนและลงมติด้วยตนเองรวม ๕ ครั้ง ต่อมาในการประชุมสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... มีการลงมติดวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และลงมติดวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อจำเลยกดลงมติในวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๔๘๙ และ ๕๑๓ ตามลำดับ แต่ในช่วงเวลาที่มีการลงมติดวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ นั้น จำเลยกำลังอยู่ที่งานเสวนาตามที่ได้อนุญาตไปข้างต้น แสดงว่าจำเลยไม่ได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์กตแสดงตนและลงมติด้วยตนเอง แต่เป็นกรณีที่บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปกดลงมติแทนจำเลย ซึ่งจำเลยอ้างว่าไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้ใด ไม่ได้ยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์และลงมติแทนตน จำไม่ได้ว่าขณะไปร่วมเสวนานั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนอยู่ที่ใด โดยไม่มีประจักษ์พยานเห็นว่าเป็นบุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยก็ตาม แต่จำเลยก็เบิกความยอมรับว่า ช่วงเวลาที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐

พ.ศ. ... เป็นช่วงเวลาเดียวกับงานเสวนา จำเลยจำไม่ได้ว่าเดินทางไปเวลาใด หลังเสร็จจากงานเสวนา จำเลยกลับมาที่รัฐสภา ซึ่งเมื่อดูจากรายงานการประชุมพบว่า เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมให้กดแสดงตนเพื่อนับองค์ประชุม แต่ไม่มีชื่อจำเลยกดแสดงตนตามรายงานการประชุม เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หน้า ๖๒๔ - ๖๓๖ ในเวลาต่อมา ประธานในที่ประชุมให้กดแสดงตนและกดลงมติ พบว่ามีชื่อจำเลยกดแสดงตนและกดลงมติดังกล่าว ๗ ครั้ง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... เป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับอิสริยาภรณ์พระราชทานเป็นเครื่องหมายแห่งพระมหากรุณาธิคุณตามพระราชอัธยาศัยและพระราชทานเป็นสิทธิ แม้ผู้ได้รับพระราชทานล่วงลับไปแล้วก็ให้ตกทอดแก่ทายาท เพื่อรักษาไว้เป็นที่ระลึกในวงศ์ตระกูลสืบไป ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จำเลยเห็นถึงความสำคัญและต้องการแสดงออกให้ปรากฏหลักฐานว่าเห็นชอบกับร่างกฎหมาย แต่ขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นต้องไปร่วมงานเสวนาเนื่องจากจำเลยเป็นเจ้าภาพจัดขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ไปประชาชนทั่วไปทราบ มีนางสาวทักษอรมาร่วมเป็นวิทยากร ซึ่งนางสาวทักษอรเป็นดารานักแสดงที่สามารถดึงดูดคนทั่วไปให้มีความสนใจมาร่วมฟังการเสวนา การลงมติร่างกฎหมายและงานเสวนาจึงมีความสำคัญกับจำเลยทั้งคู่ แต่จำเลยไม่สามารถอยู่ ๒ สถานที่ได้ในเวลาเดียวกัน จำเลยต้องหาทางทำอย่างหนึ่งอย่างใด ในงานเสวนาจะมีการบันทึกเทปไว้ เมื่อจำเลยปรากฏตัวบนเวทีก็จะถูกบันทึกภาพเอาไว้ แต่การกดลงมติในที่ประชุมสภา ไม่มีการจับภาพหรือขยายภาพสมาชิกสภาคนใดขณะที่มีการลงมติ ย่อมทำให้จำเลยคิดที่จะฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้สมาชิกสภารายอื่นกดลงมติแทน ก่อนเกิดเหตุจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนเองกดแสดงตนและลงมติ บัตรอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในความครอบครองของจำเลย ขณะเวลาเกิดเหตุมีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกดลงมติแทนจำเลย หลังเกิดเหตุจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนเองกดแสดงตนและลงมติด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาประกอบกับว่าร่างกฎหมายฉบับนี้มิได้เป็นร่าง

กฎหมายที่จะนำไปสู่ความรับผิดชอบทางการเมืองโดยต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือลาออกในกรณี
สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบ พรการการเมืองที่จำเลยสังกัดไม่ได้กำหนดแนวทางว่าสมาชิกพรรค
จะต้องลงมติดังใด จึงไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องเสี่ยงลักลอบให้มีการแสดงตนและลงมติแทนจำเลย
โดยพลการ น่าเชื่อว่าเป็นความต้องการของจำเลยเองที่ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้กับ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยมีเจตนาเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตร
อิเล็กทรอนิกส์กดลงมติแทนจำเลยในขณะที่จำเลยอยู่ทำงานเสวนา เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย มาตรา ๑๑๔ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัด
แห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อ
ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกัน
ของผลประโยชน์ มาตรา ๑๑๕ กำหนดให้ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณ
ตนในที่ประชุมแห่งสภาว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและ
ประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ และมาตรา
๑๒๐ กำหนดองค์ประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการ
ออกเสียงลงคะแนน ทั้งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม
กำหนดไว้ว่า การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ ฉะนั้น การแสดงตนของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นเรื่องสำคัญ การลงมติเป็นเรื่องเฉพาะของตนสมาชิกแต่ละคนต้อง
กระทำด้วยตนเอง จะกระทำแทนกันไม่ได้ เมื่อจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ปรากฏ
ว่าจำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยมีเจตนาเพื่อให้
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติแทนจำเลย จึง
เป็นการใช้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติแทนตน อันเป็นการแสวงหาประโยชน์

ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองโดยมิชอบและโดยทุจริต การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติแทนจำเลย ย่อมมีผลกระทบต่อการตรวจสอบองค์ประชุมและเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันของผลประโยชน์ การกระทำของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่กระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ กระทบต่อเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย และบั่นทอนความศักดิ์สิทธิ์ของระบบรัฐสภาอันเป็นสถานที่ตรากฎหมาย เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เป็นผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพิจารณานั้น เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของปวงชนชาวไทย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แม้ไม่มีผู้ใดยื่นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ชอบ การลงมติของจำเลยไม่ได้ทำให้กระบวนการตรากฎหมายต้องเสียไปก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้าง การใช้เอกสิทธิ์คุ้มครองตามกฎหมายที่จำเลยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเอกสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนโดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องว่ากล่าวในทางใดๆมิได้ แต่จำเลยไม่ได้เป็นผู้แสดงความคิดเห็นและลงมติด้วยตนเอง โดยกระทำการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ย่อมไม่อาจอ้างเอกสิทธิ์คุ้มครองใดๆได้ การกระทำของจำเลยเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต เป็นการกระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง

(อม.๔๒)

- ๑๑ -

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุก ๑ ปี.

นายภพพิสิษฐ์ สุขะพิสิษฐ์

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ – ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยไม่ได้ลาประชุม จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันดังกล่าว ระหว่างเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา แต่จำเลยได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย และถือเป็นมิตินี้มิชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวน ประกอบสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ อันเป็นวันเกิดเหตุ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมไว้ในวงเช้า ลำดับที่ ๑๕๐ ตามใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ลงชื่อในคราวประชุมเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมายเลข จ.๘ เริ่มจากที่ประชุมมีวาระพิจารณาพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เป็นการพิจารณาแบบ ๓ วาระรวด และลงมติในวาระที่ ๓ เสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนวาระที่ ๑ เวลา ๑๒.๕๙ นาฬิกา ลงคะแนนวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๐๒ นาฬิกา และลงคะแนนวาระที่ ๓ เวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา ต่อมาช่วงเวลาเกิดเหตุที่ประชุมมีวาระการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ซึ่งเป็นการพิจารณา ๓ วาระรวด โดยวาระที่ ๑ ขึ้นรับหลักการ ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อของจำเลยลงคะแนนลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ต่อมา วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข จากนั้นก็เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๓ ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ปรากฏชื่อของจำเลยลงคะแนนลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๑ แผ่นที่ ๔๘๙ และ ๕๑๓ ในวันเกิดเหตุช่วงบ่ายจำเลยออกจากห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา เดินทางไปเข้าร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชนฯ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และ นางสาวทักษอรหรือแอฟ ภักดีสุขเจริญ ร่วมเป็นวิทยากรด้วยกัน หลังจากนั้นจำเลยเดินทางกลับเข้ามาที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภาอีกครั้ง และร่วมประชุมในวาระการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. โดยจำเลยได้แสดงตนและลงคะแนนในการพิจารณาร่างข้อบังคับฯ สำหรับห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา มีจำนวนที่นั่งและช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ๓๕๖ ช่อง ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด ๕๐๐ คน ระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุ คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริการสารสนเทศอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพัฒนากิจการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร ได้บันทึกรายงานการประชุมเกี่ยวกับระบบแสดงตนและการลงคะแนนสมาชิกไว้ ตามบันทึกการประชุมเอกสารหมายเลข ล.๗ แผ่นที่ ๓๑๕ ถึง ๓๒๔

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยเสียก่อนว่า จำเลยอยู่ในห้องประชุมใหญ่วุฒิสภาในขณะเกิดเหตุที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยมีการแสดงตนและลงคะแนนของจำเลยเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามฟ้องหรือไม่ ตามทางไต่สวนปรากฏจากคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ ว่า วันเกิดเหตุพยานไปร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” โดยพยานเดินทางไปถึงสถานที่จัดงานเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา สักพักหนึ่งจำเลยและนางสาวทักษอรก็เดินทางมาถึง จากนั้นการเสวนาก็เริ่มขึ้นเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และใช้เวลาการเสวนา

ประมาณ ๑ ชั่วโมง หลังเสร็จการเสวนาจำเลยยังอยู่เป็นประธานแจกของที่ระลึกให้แก่พยานและผู้มาร่วมงาน เสร็จแล้วพยานพูดคุยกับผู้มาร่วมงานอีกประมาณ ๑๕ นาที จึงออกจากงานเวลา ๑๕ นาฬิกา พยานบันทึกใหม่ไลน์ส่วนตัวไว้ในแอปพลิเคชัน Google Map (บริการของ Google ที่ให้บริการด้านการหาที่ตั้งบนแผนที่ และการค้นหาเส้นทาง ผ่านระบบออนไลน์) ซึ่งระบุว่า วันเกิดเหตุพยานได้เดินทางไปงานเสวนาและอยู่ที่อาคารจัดงานเสวนาดังกล่าวในช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ตามข้อมูลแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามที่พยานเคยให้ถ้อยคำไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในชั้นไต่สวน เห็นว่า พันเอกอดิสรณ์ เบิกความไปตามเหตุการณ์ที่ตนเองกระทำลงไป โดยมีหลักฐานบันทึกใหม่ไลน์ส่วนตัวอันเป็นหลักฐานวิทยาศาสตร์สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้อย่างแน่ชัด พันเอกอดิสรณ์ เป็นประจักษ์พยานในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ จึงมีน้ำหนักให้รับฟัง เมื่อรับฟังประกอบกับคำเบิกความของนางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ พยานจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดงานเสวนาที่เบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาดังกล่าวเมื่อเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา แล้ววิทยากรจึงขึ้นเวทีเสวนาและนางสาวอัจฉราได้เขียนหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงชั้นไต่สวนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ว่าใช้เวลาเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ตามหนังสือชี้แจงของนางสาวอัจฉราเอกสารหมาย จ.๒๔ ซึ่งจะเห็นได้ว่าล้วนมีสาระสำคัญเชื่อมกับข้อเท็จจริงที่ได้ความจากคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ ดังกล่าวมานอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามที่จำเลยเคยชี้แจงไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขณะมีการแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมว่า จำเลยอยู่ที่งานเสวนาประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ตามคำชี้แจงของจำเลยเอกสารหมาย จ.๓๗ ดังนี้ จึงมีเหตุผลให้รับฟังได้ว่าจำเลยเดินทางไปถึงงานเสวนาเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกาและงานเสวนาเริ่มตั้งแต่ ๑๓.๓๐ นาฬิกา จำเลยอยู่ที่งานเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง

จำเลยจึงอยู่ที่งานเสวนาจนถึงเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกาเป็นอย่างน้อย ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า จำเลยมิได้อยู่ในห้องประชุมใหญ่วุฒิสภาในขณะที่มีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.....ในห้วงเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา อย่างแน่นอน ส่วนที่จำเลยบ่ายเบี่ยงกล่าวอ้างว่า จำเลยไม่สามารถจำรายละเอียดเหตุการณ์ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุได้ทั้งหมด เนื่องจากระยะเวลาผ่านมานานแล้ว จำเลยจำไม่ได้ว่าวันเกิดเหตุจำเลยได้กดแสดงตนหรือไม่ได้กดลงคะแนน หรือแสดงตนในคราวใด เรื่องใดบ้าง และจำเวลาที่จำเลยออกจากงานเสวนาไม่ได้นั้น เป็นเพียงการบ่ายเบี่ยงโดยไม่ได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่แน่นอนว่าเป็นเช่นไรเป็นข้อกล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอย และไม่มีพยานมาสนับสนุนให้น่าเชื่อถือ จึงขาดน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ ข้อเท็จจริงตามการไต่สวนดังกล่าวมาจึงมีน้ำหนักอย่างมั่นคงรับฟังได้ว่า จำเลยมิได้อยู่ในห้องประชุมใหญ่วุฒิสภาในขณะที่เกิดเหตุที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา อันเป็นเวลาเกิดเหตุตามฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติทั้งสองคราวตามฟ้องเกิดขึ้นจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ในข้อนี้ได้ความจากคำเบิกความของนายชัยรัตน์ ทาริยา พยานโจทก์ซึ่งเป็นนักวิชาการโสตทัศนศึกษา สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร เบิกความเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ในการแสดงตน ลงมติและประมวลผลของการลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในวันเกิดเหตุไปตามลำดับว่า การจะปรากฏผลการแสดงตนหรือลงมติว่า มีชื่อสมาชิกคนใดลงคะแนนว่าอย่างไร มีขั้นตอนกำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ เริ่มจากประธานในที่ประชุมมีคำสั่งตรวจสอบองค์ประชุม เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบก็จะเปิดโปรแกรมฟังก์ชันการแสดงตนในระบบซอฟต์แวร์ โดยเจ้าหน้าที่จะทำการล้างข้อมูลเก่า

ออกก่อน จากนั้นประธานในที่ประชุมจะขอให้สมาชิกเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติเพื่อแสดงตน แล้วกดปุ่มเพื่อแสดงตน เมื่อประธานในการประชุมตรวจสอบองค์ประชุมจากระบบการประมวลผลแล้วหากพบว่าจำนวนสมาชิกครบองค์ประชุมตามข้อบังคับ ประธานในการประชุมจะขอให้สมาชิกลงมติในวาระนั้น การลงคะแนนของสมาชิกนั้นสมาชิกต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง แล้วสมาชิกจะต้องกดปุ่มลงคะแนนด้วย พยานยืนยันว่า หากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็จะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใด ๆ โดยการทำงานของเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานร่วมกันระหว่างระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ (Chip Card) เป็นสื่อกลาง จึงเห็นได้ว่าพยานโจทก์ปากนี้เป็นพยานคนกลางโดยพยานเป็นข้าราชการที่มาเบิกความไปตามเรื่องราวทางเทคนิคเกี่ยวกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ และระบบการทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การคำนวณและประมวลผลการลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามข้อเท็จจริงที่พยานรู้เห็นมาจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่เกี่ยวกับการประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรง จึงมีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ จากข้อเท็จจริงตามที่พยานเบิกความจึงเป็นที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยแล้ว การแสดงผลปรากฏชื่อจำเลยลงคะแนนย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ เพราะขาดปัจจัยสำคัญคือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ และการกดปุ่มเพื่อลงคะแนนที่มีข้อมูลของจำเลย อันจำเป็นแก่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการทำการประมวลผลชื่อจำเลยออกมาได้ ดังจะเห็นได้จากทั้งก่อนและหลังวันเกิดเหตุก็ไม่ปรากฏว่าเคยมีการบันทึกในรายงานการประชุมว่า มีสมาชิกรายอื่น

ประสบปัญหาข้อผิดพลาดกรณีที่ไม่ได้สืบประวัติอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ แต่กลับปรากฏรายชื่อลงคะแนนดังเช่นที่จำเลยยกมากล่าวอ้างมาก่อน ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวของจำเลยเป็นเพียงการโต้แย้งแต่เฉพาะในช่วงเวลาที่มีการแสดงตนและลงคะแนนในวันเกิดเหตุช่วงเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา อันเป็นเวลาเกิดเหตุ เพียง ๒ ครั้ง เท่านั้น ส่วนการแสดงตนและลงคะแนนของจำเลยในวันเดียวกันในช่วงเวลาอื่นก่อนเวลาเกิดเหตุหลายครั้ง คือ เมื่อ เวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา ๑๒.๑๘ นาฬิกา ๑๒.๕๙ นาฬิกา ๑๓.๐๒ นาฬิกา และ ๑๓.๒๒ นาฬิกา รวม ๕ ครั้ง ก็ดี และการแสดงตนและลงคะแนนของจำเลยในวันเดียวกันในช่วงเวลาอื่นหลังเวลาเกิดเหตุ คือ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ๑๕.๓๘ นาฬิกา ๑๕.๓๙ นาฬิกา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ๑๗.๓๖ นาฬิกา ๑๗.๔๐ นาฬิกา ๑๗.๔๙ นาฬิกา และ ๑๗.๕๐ นาฬิกา รวม ๘ ครั้ง ก็ดี ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๑ แผ่นที่ ๓๓๔, ๓๕๓, ๔๐๗, ๔๒๔, ๔๔๘, ๔๘๙, ๕๑๓, แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖, ๖๔๓, ๖๖๙, ๖๘๓, ๗๔๖, ๗๖๑, ๗๘๑, ๗๙๖ ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าเกิดปัญหาขัดข้องดังกล่าวกับจำเลยหรือสมาชิกรายอื่นตามที่จำเลยกล่าวอ้างขึ้นต่อสู้แต่อย่างใด ดังนั้น ข้อที่จำเลยปฏิเสธโดยกล่าวอ้างว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์วันเกิดเหตุอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จึงเป็นการกล่าวอ้างปฏิเสธเหตุการณ์ขัดข้องของระบบลงคะแนนและการประมวลผลที่เกิดขึ้นเฉพาะ ๒ ช่วงเวลา เกิดเหตุตามคำฟ้อง อันเป็นการเลือกเจาะจงปฏิเสธข้อขัดข้องของระบบลงคะแนนเฉพาะในเวลาที่จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมเท่านั้น หาได้ปฏิเสธข้อมูลในส่วนอื่นในวันเกิดเหตุทั้งก่อนและหลังเกิดเหตุด้วยแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อต่อสู้ของจำเลยส่วนนี้ย่อมเป็นข้อกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่สมเหตุผล จึงขาดน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันเวลาเกิดเหตุมี

ความวุ่นวาย เนื่องจากการทดลองใช้ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการแสดงตนและลงคะแนนเป็นครั้งแรกโดยยังไม่ได้ตรวจรับงาน ประกอบกับห้องประชุมใหญ่วุฒิสภามีจำนวนที่นั่งและเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ๓๕๖ เครื่อง จึงไม่เพียงพอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน ทำให้ต้องสลับกันใช้ช่องเสียบบัตร ทั้งสมาชิกที่ไม่อยู่ในห้องประชุมต้องรีบเข้ามาในห้องประชุมเพื่อลงคะแนนนั้น เห็นว่า ข้อนี้แม้จำเลยจะมีนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่สอง และนายวิเชียร ขวาลิต มาเบิกความสนับสนุนว่า วันเกิดเหตุมีเหตุขัดข้องของระบบการแสดงตนและประมวลผลลงคะแนนตามข้อกล่าวอ้างดังกล่าวก็ตาม แต่กรณีจะมีความผิดพลาดอย่างไรจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ ย่อมสุดแล้วแต่เหตุผลเฉพาะของแต่ละกรณีจึงต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป เมื่อพิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากรายงานการประชุมในวันเกิดเหตุ ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ ระบุไว้ว่า การประชุมในวันเกิดเหตุมีปัญหาที่สมาชิกแจ้งเหตุขัดข้องการแสดงตนและประมวลผลต่อประธานในที่ประชุมมีอยู่ด้วยกันหลายกรณี ได้แก่ พบเครื่องเสียบบัตรค้าง กดออกเสียงลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นสถานะแสดงว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนแต่เครื่องขึ้นสถานะว่าบัตรใช้ไม่ได้ ออกเสียงลงคะแนนเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเหตุขัดข้องดังกล่าวนี้ล้วนแต่เป็นกรณีที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานครบถ้วนทั้ง ๓ ส่วน แล้ว ประกอบด้วย ๑. ระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) คือ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน ๒. ระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน ๓. บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ อันทำให้ระบบสามารถทำงานได้ เพียงแต่เกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอนของการประมวลผลเท่านั้น ซึ่งย่อมเป็นความผิดพลาดที่สามารถเกิดขึ้นได้ และที่สำคัญเมื่อพิจารณาถึงข้อผิดพลาดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นเพียง

ความผิดพลาดเรื่องเกี่ยวกับการประมวลผลที่ไม่ตรงกับมติที่สมาชิกมีเจตนาลงคะแนนซึ่งล้วนเป็นกรณีที่สมาชิกผู้ถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในห้องประชุม และสมาชิกดังกล่าวได้ทักท้วงทันทีที่มีข้อผิดพลาดของการประมวลผลทั้งสิ้น จึงแตกต่างเป็นคนละเรื่องและคนละกรณีกับการที่สมาชิกไม่อยู่ในห้องประชุมและไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติตามที่จำเลยกล่าวอ้าง เพราะการที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนนั้น ระบบคอมพิวเตอร์ไม่อาจประมวลผลใด ๆ ได้เลย ดังนี้ ความผิดพลาดตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมวันเกิดเหตุ ตามเอกสารหมายเลข ๑๑ กับข้อกล่าวอ้างของจำเลยจึงไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันโดยตรง ฉะนั้น เมื่อเหตุตามข้ออ้างของจำเลยเป็นเรื่องที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน จำเลยจึงยกเอาเหตุอื่นที่อาจเกิดขึ้นได้มาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นว่าข้อกล่าวอ้างของจำเลยกลับกลายเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ไปด้วยจึงไม่อาจยกขึ้นเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้น ข้อเท็จจริงตามการไต่สวนดังวินิจัยมามีน้ำหนักมั่นคง เชื่อได้ว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองคราวตามฟ้องมิได้เกิดจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังที่จำเลยยกขึ้นต่อสู้ ข้อกล่าวอ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่จำเลยต่อสู้โดยกล่าวอ้างว่า จำเลยไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น และไม่ได้ยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลย โดยจำเลยจำไม่ได้ว่าขณะไปร่วมเสวนานั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยอยู่ที่ใด และจำไม่ได้ว่าหลังกลับจากงานเสวนาได้พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยที่ใด เพราะเหตุการณ์เกิดขึ้นนานแล้วนั้น เห็นว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยทั้งสองประการขัดแย้งกันเองกล่าวคือ หากจำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยติดตัวไปในงานเสวนา

ด้วยก็ไม่อาจมีผู้ใดสามารถแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยได้ เพราะการที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะปรากฏชื่อจำเลยลงคะแนนและแสดงตนได้นั้นจะต้องเป็นผลจากมีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติทั้งกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนดังวินิจฉัยไว้ข้างต้น หรือหากจำเลยลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในห้องประชุมใหญ่วุฒิสภาโดยไม่รู้ว่ามีไว้ที่ใด เมื่อจำเลยกลับจากงานเสวนาจำเลยไม่อาจมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ เพื่อแสดงตนและลงคะแนนในวาระการประชุมหลังวาระที่เกิดเหตุคดีนี้ได้ จำเลยจะต้องค้นหาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติจนเกิดความวุ่นวาย ทำให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นรับรู้ถึงการค้นหาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยบ้างไม่มากก็น้อย แต่กลับไม่ปรากฏเลยโดยจำเลยสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยในการเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนได้ทันทีเมื่อกลับจากงานเสวนากรณีจึงเป็นที่ผิดวิสัยอย่างยิ่ง ข้อต่อสู้ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นเพียงการบ่ายเบี่ยงเพื่อปฏิเสธการกระทำความผิดของตนเอง และเพื่อปกปิดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไปเสียบบัตรลงคะแนนแทนจำเลยต้องมารับผิดร่วมกับจำเลยเท่านั้น จึงไม่อาจรับฟังเป็นจริงตามข้อต่อสู้ของจำเลยทั้งสองประการได้ ทั้งข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใดอภิปรายเพื่อแก้ไขหรือคัดค้านหรือไม่เห็นชอบด้วย โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดรวมถึงจำเลยต่างเห็นความสำคัญและประสงค์จะแสดงออกให้ปรากฏหลักฐานว่าเห็นชอบร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่ขณะนั้นจำเลยมีกิจธุระจำเป็นต้องไปร่วมงานเสวนาที่จำเลยจัดขึ้นในช่วงเวลาคาบเกี่ยวพร้อมกัน จึงเป็นมูลเหตุจูงใจเฉพาะตัวของจำเลยที่จำเป็นต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกรายอื่นเพื่อให้ช่วยลงคะแนนแทนจำเลย ตามพฤติการณ์แห่งคดีและเหตุผลดังวินิจฉัยมาเชื่อได้ว่า จำเลยรู้เห็น

เกี่ยวข้องกับการที่สมาชิกรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยลงคะแนนแทนจำเลย หาใช่มีผู้ใดกลั่นแกล้งทางการเมืองดังที่จำเลยกล่าวอ้างไม่ ข้อกล่าวอ้างของจำเลยข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น พฤติการณ์แห่งคดีและพยานหลักฐานตามการไต่สวนดังวินิจฉัยมานี้มีน้ำหนักมั่นคงเชื่อได้ว่าช่วงเวลาเกิดเหตุจำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือยินยอมให้สมาชิกดังกล่าวใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยลงมติแทนจำเลยตามฟ้องจริง

ส่วนที่จำเลยต่อสู้โดยกล่าวอ้างว่า การไม่ลงมติของจำเลยไม่ได้ส่งผลต่อการพิจารณาเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าว และปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยไม่มีการโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องนั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ กำหนดจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมที่จะเป็นองค์ประชุมไว้ชัดเจน การแสดงตนของสมาชิกจึงย่อมเป็นเรื่องสำคัญทั้งการลงมติถือเป็นเรื่องเฉพาะตัวที่สมาชิกแต่ละคนจะต้องกระทำแต่ละครั้งด้วยตนเอง ดังนั้นการที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลย ย่อมมีผลกระทบต่อการตรวจสอบองค์ประชุม และเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ โดยเฉพาะการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ตามข้อบังคับการ

ประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ พรรคสาม อັນมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนน
ของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เข้าไป
ตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย จึงถือได้ว่าจำเลยกระทำให้โดยมิชอบ เพื่อให้
เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา และปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแล้ว
แม้ว่าการกระทำของจำเลยจะไม่มีผลถึงกับทำให้กระบวนการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวต้อง
เสียไปก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เหตุที่จำเลยจะนำมายกขึ้นกล่าวอ้างเพื่อให้การกระทำที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมายและข้อบังคับของตนเองไม่เป็นความผิดตามฟ้องไปได้ ส่วนที่จำเลยกล่าวอ้างอีกว่า
จำเลยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเอกสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน
โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใด ๆ มิได้นั้น เห็นว่า การจะใช้
เอกสิทธิ์ดังกล่าวย่อมต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และ
อยู่ภายใต้คำปฏิญาณว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย ดังนี้ เอกสิทธิ์ดังกล่าว
จึงมิได้หมายความว่ารวมถึงกรณีที่สมาชิกมอบหมายให้ผู้อื่นลงมติแทนตนเองดังที่จำเลยกระทำใน
คดีนี้ด้วยไม่ เพราะการใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญย่อมให้ความคุ้มครองแก่สมาชิก
เฉพาะสมาชิกที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมอย่างครบถ้วนแล้วเท่านั้น แต่
ไม่หมายรวมถึงกรณีที่สมาชิกกระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง
ดังที่จำเลยกระทำให้ด้วย ข้ออ้างดังกล่าวของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน จากข้อเท็จจริงตามทางไต่
สวนได้ความและเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมานี้มีน้ำหนักมั่นคงรับฟังได้ว่า ช่วงเวลาเกิดเหตุจำเลยซึ่ง
ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้
ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้น
ใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญ
ราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา
การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจ
ในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎร รัฐสภาหรือปวงชน
ชาวไทย จำเลยจึงมีความผิดตามฟ้อง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี.

นายชัยเจริญ ดุษฎีพร

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ – ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ระหว่างเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มิชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยโดยไม่ได้ลาประชุม ต่อมาก่อนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยพิจารณา ๓ วาระ วาระที่ ๑ รับหลักการ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมาย จ. ๑๑ วาระที่

๒ มีการตั้งคณะกรรมการเต็มสภา และวาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ข้อ ๓ โดยจำเลยเป็นผู้ลงมติกาลลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หลังจากนั้นจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แฟ้มที่ ๒ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ที่ประชุมเลิกประชุม โดยวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัลที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์

ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดีสุขเจริญ เป็นวิทยากร ซึ่งระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎรจำเลยออกจากห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าวด้วย

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า จำเลยอยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนได้ความจากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เบิกความยืนยันว่า พยานไปร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ณ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ ซึ่งบนเวทีเสวนาเริ่มเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง จำเลยร่วมเสวนาดังกล่าวด้วย หลังจากนั้นจำเลยเป็นประธานแจกของที่ระลึกให้แก่พยาน พยานพูดคุยกับผู้มาร่วมงานอีกประมาณ ๑๕ นาที แล้วจึงออกจากงานเวลา ๑๕ นาฬิกา โดยมีหลักฐานปรากฏในโซเชียลส่วนตัวพันเอกอดิสรณ์ที่บันทึกข้อมูลในแอปพลิเคชัน Google Map ระบุว่า พันเอกอดิสรณ์อยู่ที่อาคารที่จัดงานเสวนาในช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ เป็นหลักฐานประกอบ หากจำเลยเดินทางกลับจากงานเสวนาเข้าห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรก่อนเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ซึ่งขณะนั้นมีการตรวจสอบองค์ประชุม จำเลยก็น่าจะต้องแสดงตน แต่ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ กลับไม่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนหรือโต้แย้งหักล้างแต่อย่างใด ต่อมาปรากฏหลักฐานว่าจำเลยได้ลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แฟ้มที่ ๒ แผ่นที่ ๖๔๓ แสดงว่า

จำเลยเพิ่งกลับเข้ามาประชุมในเวลาทีลงคะแนนนั้น อันเป็นข้อสนับสนุนทำให้คำเบิกความของ พันเอกอดิสรณ์ซึ่งเป็นพยานคนกลาง มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น ส่วนพยานปากนางสาวอัจฉรา ชิน นิยมพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้จัดงานเสวนา เบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาเมื่อเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และนางสาวอัจฉราเขียนหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงว่า งานเสวนาใช้เวลา ประมาณ ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๒๔ ซึ่งสอดคล้องกับที่จำเลยชี้แจงข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ว่า จำเลยอยู่ทำงานประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๓๗ ดังนี้ เมื่อจำเลยไป ร่วมงานเสวนาตั้งแต่ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ทำงานประมาณ ๑ ชั่วโมง ย่อมแสดงว่าจำเลยไม่ได้ อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการลงมติเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ส่วนที่จำเลยบ่ายเบี่ยงอ้างว่า จำเลยไม่สามารถจำรายละเอียดเหตุการณ์ในการประชุม สภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุได้ทั้งหมดเนื่องจากระยะเวลาผ่านมานานแล้ว จำเลยจำไม่ได้ว่า วันเกิดเหตุจำเลยได้กดหรือไม่ได้กดลงมติ หรือแสดงตนในคราวใด เรื่องใดบ้าง และจำเวลาที่ จำเลยออกจากงานเสวนาไม่ได้ นั้น ข้ออ้างดังกล่าวไม่ได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่แน่นอนโดย มีพยานอื่นประกอบเพื่อหักล้างพยานโจทก์ กลับได้ความจากจำเลยเบิกความตอนหนึ่งว่า ในเวลา ที่ปรากฏชื่อจำเลยลงมติในวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ข้างต้น เป็นไปได้ว่าจำเลยไม่อยู่ในห้อง ประชุม ทั้งจำเลยยังไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจำเลยไม่ได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจำเลยเร่งรีบออกไป

ร่วมงานเสวนา ตามเอกสารหมายเลข ๑๙ อันเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่ได้อยู่ในห้องประชุมในขณะที่มีการลงคะแนนในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ดังนี้ พยานหลักฐานตามการไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่เกิดเหตุที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติทั้งสองคราวตามฟ้อง เกิดจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ในข้อนี้ นายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ควบคุมเสียงและควบคุมระบบลงคะแนนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เบิกความว่า การแสดงตนหรือลงมติและปรากฏผลรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดลงคะแนนว่าอย่างไร จะต้องเริ่มจากประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้เปิดระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งจะมีการล้างข้อมูลเก่าออกก่อน จากนั้นสมาชิกฯ จะต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของตนเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง กับต้องกดปุ่มลงคะแนนด้วย หากขาดขั้นตอนใดก็จะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใด ๆ โดยเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด - ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ (Chip

Card) เป็นสื่อกลาง จึงเห็นได้ว่า หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยแล้ว ก็ไม่อาจแสดงผลโดยปรากฏชื่อจำเลยลงคะแนนได้อย่างแน่นอน เพราะขาดปัจจัยสำคัญคือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีข้อมูลของจำเลยอันจำเป็นแก่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จะประมวลผลแสดงชื่อของจำเลยออกมาได้ ดังจะเห็นได้จากทั้งก่อนและหลังวันเกิดเหตุก็ไม่เคยมีการบันทึกในรายงานการประชุมว่ามีสมาชิกรายอื่นประสบปัญหากรณีที่ไม่ได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนน แล้วปรากฏชื่อสมาชิกรายนั้นลงคะแนนดังเช่นที่จำเลยอ้าง ทั้งข้อกล่าวอ้างของจำเลยก็เป็นการโต้แย้งแต่เฉพาะในช่วงเวลาที่มีการแสดงตนและลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เพียง ๒ ครั้งเท่านั้น ส่วนการแสดงตนและลงคะแนนในวันเดียวกันในช่วงเวลาอื่นทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่าเคยเกิดปัญหานี้กับจำเลยหรือสมาชิกรายอื่นแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อที่จำเลยอ้างว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นเฉพาะเจาะจงทั้งสองครั้ง ขณะที่จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ย่อมเป็นข้อสันนิษฐานของจำเลยที่ไม่สมเหตุผล ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันเวลาเกิดเหตุมีความวุ่นวาย เนื่องจากเป็นการทดลองใช้ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการแสดงตนและลงคะแนนเป็นครั้งแรกโดยยังไม่ได้ตรวจรับงาน ประกอบกับห้องประชุมจันทราที่มีจำนวนที่นั่งและเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ๓๕๖ เครื่อง ไม่เพียงพอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน ทำให้ต้องสลับกันใช้ช่องเสียบบัตร ทั้งสมาชิกที่ไม่อยู่ในห้องประชุมต้องรีบเข้ามาในห้องประชุมเพื่อ

ลงคะแนนนั้น แม้จำเลยจะนำนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง และ นายวิเชียร ชวลิต มาเบิกความสนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าวก็ตาม แต่ปรากฏจากรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๑๑ ว่า ปัญหาที่สมาชิกแจ้งเหตุขัดข้องต่อประธานในที่ประชุม ได้แก่ พบเครื่องเสียงบบัตรค่าง กดออกเสียงลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นสถานะแสดงว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียงบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนแต่เครื่องขึ้นสถานะว่าบัตรใช้ไม่ได้ ออกเสียงลงคะแนนเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งเหตุขัดข้องเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกรณีที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานครบทั้ง ๓ ส่วน ประกอบด้วย ๑. ระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) คือ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน ๒. ระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิด-ปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน ๓. บัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ อันทำให้ระบบสามารถทำงานได้ เพียงแต่เกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอนของการประมวลผลเท่านั้น ซึ่งเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งแตกต่างจากกรณีที่ไม้ได้เสียงบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนตามที่จำเลยอ้าง เพราะการไม่ป้อนข้อมูลให้เครื่องประมวลผลโดยไม่เสียงบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนนั้น เครื่องย่อมไม่สามารถประมวลผลใด ๆ ได้เลย ความผิดพลาดตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมเอกสารหมาย จ.๑๑ กับข้ออ้างของจำเลยจึงไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันได้ พยานหลักฐานตามการไต่สวนจึงเชื่อได้ว่า การที่ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองคราวตามฟ้อง มิได้เกิดจากความผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ ของจำเลย หรือไม่ จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น และไม่ได้ยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ ลงคะแนนของจำเลย แต่จำเลยจำไม่ได้ว่าขณะไปร่วมเสวนานั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ ลงคะแนนของจำเลยอยู่ที่ใด และจำไม่ได้ว่าหลังกลับจากงานเสวนาได้พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยที่ใด เพราะเหตุการณ์เกิดขึ้นนานแล้ว เห็นว่า การที่ระบบ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนนั้นจะต้องเป็นผลมาจากเสียบบัตร อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนดังได้วินิจฉัยข้างต้น หากจำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงคะแนนติดตัวไปงานเสวนาด้วย ย่อมไม่อาจปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและ ลงคะแนนได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับที่จำเลยเบิกความว่า จำเลยอาจไม่ได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดง ตนและลงคะแนนติดตัวไปด้วย ดังนี้ การที่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงคะแนนในขณะที่ จำเลยไปร่วมงานเสวนา แสดงว่าขณะนั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลย อยู่ที่ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่า มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงคะแนนในเวลา เกิดเหตุตามฟ้อง ซึ่งแม้พยานหลักฐานตามการไต่สวนจะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่าจำเลยฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือยินยอมให้ ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยก็ตาม แต่การที่จำเลยเป็นผู้ใช้บัตร

อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยด้วยตนเองในเวลาใกล้ชิดก่อนเกิดเหตุเพียงไม่นาน และต่อมาหลังเกิดเหตุจำเลยก็ยังคงใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนด้วยตนเอง จำเลยจึงเป็นผู้ครอบครองเก็บรักษาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ด้วยตนเอง อย่างใกล้ชิด กรณีไม่มีข้อสงสัยว่าจะมีผู้ใดลอบเอาบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยไปและส่งกลับคืนโดยจำเลยไม่ยินยอมหรือไม่รู้เห็นเกี่ยวข้องได้ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยรีบออกจากห้องประชุมจนหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนน เป็นทำนองว่ามีสมาชิกรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยโดยที่จำเลยไม่ยินยอมนั้น เป็นข้อกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากขณะเกิดเหตุเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ซึ่งจำเลยอ้างว่าเป็นร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน่าจะเห็นชอบทั้งหมดอยู่แล้ว อีกทั้งร่างกฎหมายฉบับนี้มิได้เป็นร่างกฎหมายที่จะนำไปสู่การรับผิดชอบทางการเมืองโดยต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือลาออกในกรณีสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบ นอกจากนั้น พรรคการเมืองที่จำเลยสังกัดก็ได้กำหนดแนวทางว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคจะต้องลงมติดังใด กรณีจึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นหรือผลประโยชน์อันใดที่จะเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้อื่นต้องเสี่ยงลักลอบแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยโดยพลการ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนเป็นบัตรชั่วคราวจึงไม่มีรูปและไม่ได้พิมพ์ชื่อชัดเจน ทำให้สมาชิกรายอื่นอาจนำไปใช้โดยผิดหลงนั้น ไม่ปรากฏว่าสมาชิกรายอื่นเกิดปัญหาในลักษณะนี้ ประกอบกับเมื่อจำเลยได้รับบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนคืน แสดงว่าผู้ที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์

แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยต้องรู้เรื่องผิดหลงแล้ว จึงน่าจะต้องแจ้งให้มีการแก้ไขผลการลงคะแนนให้ถูกต้อง แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีสมาชิกผู้ใดดำเนินการเช่นนั้น ข้ออ้างของจำเลยจึงไม่น่าหนักให้รับฟัง ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนกลับได้ความว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใดอภิปรายเพื่อแก้ไขหรือคัดค้านหรือไม่เห็นชอบด้วย โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทบทั้งหมดรวมถึงจำเลยต่างเห็นความสำคัญและประสงค์จะแสดงออกให้ปรากฏหลักฐานว่าเห็นชอบร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่ขณะนั้นจำเลยมีกิจธุระจำเป็นต้องไปร่วมงานเสนาที่จำเลยจัดขึ้นในช่วงเวลาคาบเกี่ยวพร้อมกัน ข้อนี้จึงเป็นมูลเหตุจูงใจเฉพาะตัวของจำเลยที่จำเป็นต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแก่สมาชิกรายอื่นเพื่อให้ช่วยลงคะแนนแทนจำเลย พฤติการณ์แห่งคดีจึงมีเหตุผลและน้ำหนักให้เชื่อได้ว่า จำเลยมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลย ทำให้มีผู้ใดกลั่นแกล้งทางการเมืองดังที่จำเลยอ้างไม่ พยานหลักฐานตามการไต่สวนรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลย ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของจำเลย เป็นการกระทำโดยทุจริต หรือเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หรือไม่ จำเลยต่อสู้อ้างว่า การไม่ลงมติของจำเลยไม่ได้ส่งผลต่อการพิจารณาเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าว และปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่

๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยไม่มีการโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ กำหนดจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมที่จะเป็นองค์ประชุมไว้ชัดเจน การแสดงตนของสมาชิกจึงย่อมเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งการลงมติถือเป็นเรื่อง เฉพาะตัวที่สมาชิกแต่ละคนจะต้องกระทำแต่ละครั้งด้วยตนเอง ดังนั้น การที่จำเลยไม่อยู่ในที่ ประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลย ย่อมมี ผลกระทบต่อการตรวจสอบองค์ประชุม และเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการ ละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ โดยเฉพาะการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ตามข้อบังคับการประชุมสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาใน การประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของ ผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยทุจริตหรือเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภา ผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแล้ว แม้การกระทำของจำเลยจะ ไม่มีผลถึงกับทำให้กระบวนการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวต้องเสียไป ก็ไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้าง เพื่อให้การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดไปได้ ส่วนที่จำเลยอ้างอีกว่า จำเลยเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเอกสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนโดยเด็ดขาด

ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใด ๆ มิได้ นั้น การใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวย่อมต้องชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย ทั้งเอกสิทธิ์ดังกล่าวมิได้หมายความว่ารวมถึงกรณีที่มาชิกมอบหมายให้ผู้อื่นลงมติแทนตนเองได้ เพราะจะเป็นการใช้เอกสิทธิ์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมากระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

จากเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น คดีฟังได้ว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ โดยจำเลยซึ่งไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงคะแนนแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยมีเจตนาทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เห็นควรปรานีให้โอกาสจำเลย

(อม.๔๒)

- ๑๕ -

กลับตัวเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐./

นายชลิต กฐินะสมิต